

Ἡ διαφορά μεταξύ
Ἀνατολῆς
καὶ Δύσης.
Ἐπισκόπου Καρπασίας
κ. Χριστοφόρου
Σελ. 449

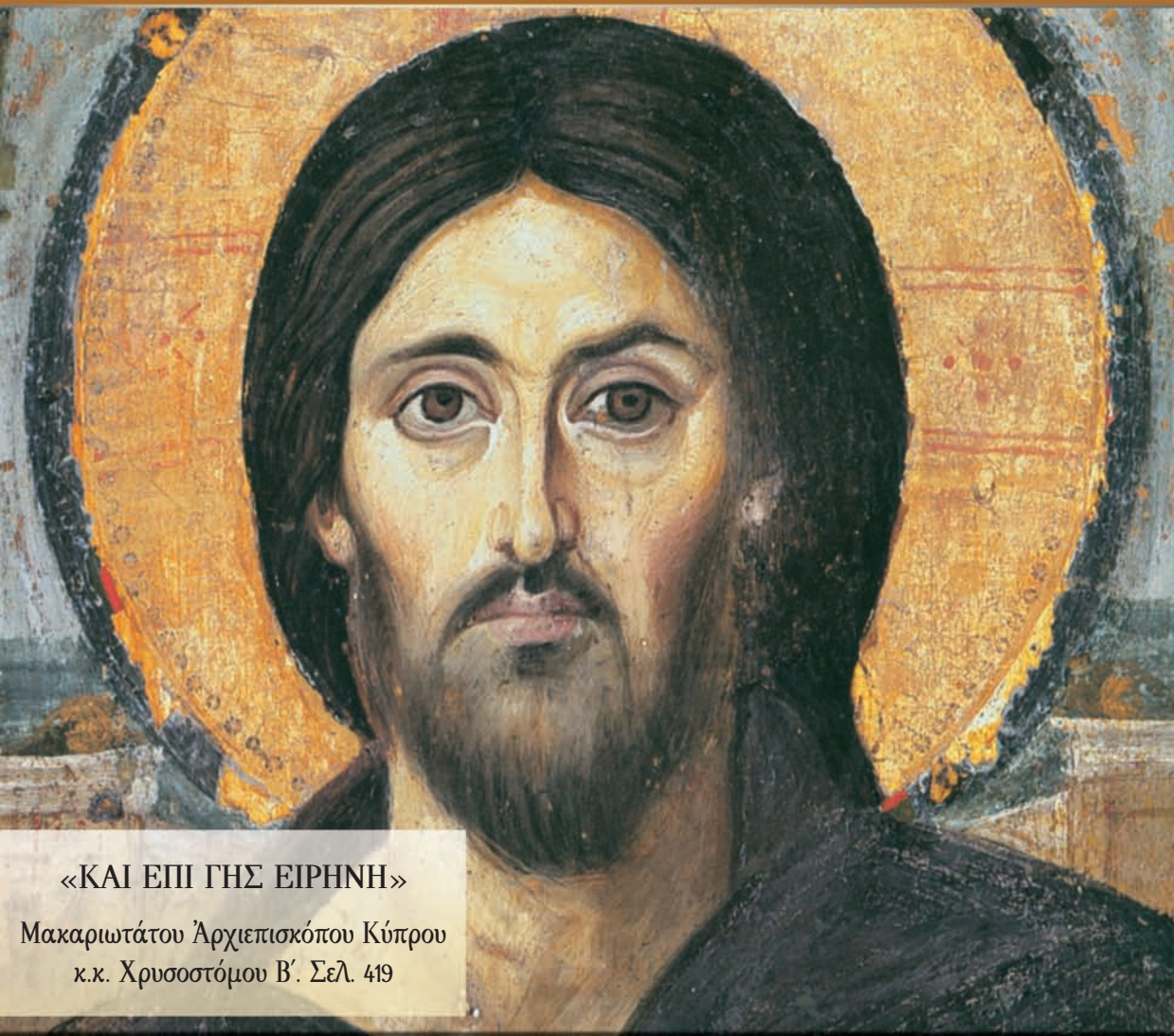
Ἡ πῖο «ὄμορφη»
γυναίκα.
Νίκης
Τρακοσιῆ
Σελ. 440

Ὁ ὕμνολογικός καὶ
λειτουργικός πλοῦτος
τῆς Ἐκκλησίας.
Κυπριανοῦ Ἀθανασίου
Σελ. 433

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Ἐκκλησιαστική

«ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ»

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
κ.κ. Χρυσόστομου Β'. Σελ. 419

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Εκκλησιαστική

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Διεύθυνση: Τ.Κ. 21130
1502 Λευκωσία

Τηλ. (+357) 22554600

Τηλεομιότυπο (Fax): (+357) 22439074

Ήλεκτρονική διεύθυνση (E-mail):
diafot@cy.net

Λευκωσία

Όκτώβριος - Δεκέμβριος 2009

Έτος 2ο - Τεύχος 9ο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- «Καί ἐπί γῆς εἰρήνη»
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου Β'419
- Κυριακή Β' Λουκᾶ
Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀντωνίου422
- Ἀποστολικό Ἀνάγνωσμα τῆς ἐορτῆς
τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων
Δρος Φαίδωνος Παπαδόπουλου424
- Κυριακή Γ' Λουκᾶ
Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀντωνίου427
- Κυριακή πρό τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως
Δρος Φαίδωνος Παπαδόπουλου429
- Ὁ ὕμνολογικός καί λειτουργικός πλοῦτος
τῆς Ἐκκλησίας
Κυπριανοῦ Ἀθανασίου433
- «Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τό προοίμιον»
Πρωτοπρ. Μιχαήλ Βοσκοῦ437
- Ἡ πύξ «ὄμορφη» γυναίκα
Νίκης Τρακοσιῆ440
- Τό κανδήλι καί τό κερὶ
στήν Ὁρθόδοξην Λατρεία
Σάββα Παρῆ443
- Ὁ πολιτικός γάμος
ὡς ποιμαντικό πρόβλημα
Πρωτοπρ. Τέλλου Παπαδόπουλου446
- Ἡ διαφορὰ μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσης
Ἐπ. Καρπασίας κ. Χριστοφόρου449
- Ὁ ὄσιος Θεοσέβιος ὁ Ἀρσινοίτης
Δρος Γεωργίου Κάκκουρα453
- Ὁ Πρωτοπρ. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος
Πρωτοπρ. Σάββα Χατζηπῶνα456
- Ἡ θεραπεία τῆς Δυστονίας
Ἐπιμ. Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀντωνίου460
- Ὅλα θά φτιάξουν
Ἐλένης Ἀναστασίου462

«ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ
ΕΙΡΗΝΗ»

«Καί ἐπί γῆς εἰρήνη»

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
κ.κ. Χρυσοστόμου Β'

« Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί
γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις
εὐδοκία».

Δύο χιλιάδες τόσα χρόνια
ἀκοῦμε νά ψάλλεται
ὁ πασίγνωστος αὐτός
ὕμνος τῶν Ἀγγέλων,
πού πρωτακούστηκε
τή νύχτα τῆς γεννή-
σεως τοῦ Θεανθρώ-
που Χριστοῦ «ἐν Βη-
θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας».

Εἶναι πολλοί πού
ἀποροῦν καί ἐρω-
τοῦν: Ποῦ εἶναι τέλος
πάντων αὐτή ἡ εἰρή-
νη, πού ὑποτίθεται
ὅτι μᾶς ἔφερε στήν γῆ
ἡ γέννηση τοῦ Χρι-
στοῦ; Παντοῦ ἀκούο-
με «πολέμους καί
ἀκοάς πολέμων»
(Ματθ. κδ', 6). Ἀλήθεια, μίπως
ἀπέτυχε στήν ἀποστολή Του ὁ
Χριστός;

Πρὶν δώσουμε ἀπάντηση στήν
ἀπορία αὐτή, πρέπει πρῶτα νά
δοῦμε, ποιά εἰρήνη ἐννοοῦσαν οἱ
Ἄγγελοι ὅτι ἤλθε στήν γῆ τήν νύ-

κτα τῆς γεννήσεως
τοῦ Θεανθρώπου.
Τήν ἀπάντηση μᾶς
δίδει ὁ Ἄπ. Παῦλος:
«Αὐτός (ὁ Χριστός)
ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν»
(Εφεσ. β', 14). Ἐπο-
μένως, ἡ εἰρήνη δέν
εἶναι ἀπλῶς μιά ἀρε-
τή ἢ μιά κατάσταση
ἢ ἓνας τρόπος ζωῆς,
ἀλλά εἶναι πρόσωπο,
εἶναι ὁ Θεάνθρωπος
Ἰησοῦς Χριστός.
Εἶναι Αὐτός, ὁ
ὁποῖος εἶναι ἐπίσης
«ἡ Ὁδός καί ἡ Ἀλή-
θεια καί ἡ Ζωή» (Ἰω.

ιδ', 6) καί «τό Φῶς τοῦ κόσμου»
(Ἰω. ν', 12). Εἶναι, ἐπίσης, Ἀγάπη,
ἀφοῦ εἶναι ὁμοούσιος μέ τόν Θεό

Πατέρα και «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστὶ» (Α΄ Ίω. δ΄, 16). Μὲ λίγα λόγια, ὅλα αὐτά, πού οἱ ἀρχαῖοι καί οἱ νέοι φιλόσοφοι ὀνομάζουν ἀξίες ἢ ἀρετές, ἐνσαρκώνονται στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στή γῆ, λοιπόν, ἦλθε ἡ εἰρήνη, διότι γεννήθηκε ὁ Χριστός, πού εἶναι ἡ εἰρήνη. Ἰδρυσε τὴν Ἐκκλησία Του, πού εἶναι τό Σῶμα Του, (ὄχι συμβολικά, ἀλλά πραγματικά) καί κάλεσε μέ τό ἅγιο Βάπτισμα τούς πάντες νά ἐνωθοῦν μέ Αὐτόν, πού εἶναι ἡ Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκάλεσε «τούς ἐγγύς» (Ιουδαίους) καί «τούς μακράν» (εἰδωλολάτρεις), «ποιήσας τά ἀμφοτέρα (Ιουδαίους καί εἰδωλολάτρεις) ἐν καί τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας...» (Εφεσ. β΄, 14). Ὅσους ἐκ τῶν Ἰουδαίων καί τῶν εἰδωλολατρῶν Τόν πίστευσαν, τούς ἐνώσε στό Σῶμα Του, καταλύοντας τόν μεταξύ τους φραγμό τῆς διαφορετικῆς πίστεως καί τούς εἰρήνευσε. Ἐπίσης «...δι' Αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα». Δηλαδή καί οἱ δύο πλευρές (Ιουδαῖοι καί εἰδωλολάτρεις) μέ τὴν ἐνωσί τους στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ δέν εἰρήνευσαν καί ἐνώθηκαν μόνο μεταξύ τους, ἀλλά καί μέ τὸν Θεό Πατέρα, πρὸς τὸν Ὅποῖον ἦσαν ἐχθροί. Οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν ἐχθροί ὡς παρα-

βάτες τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καί οἱ εἰδωλολάτρεις ὡς λάτρεις τῶν δαιμόνων (Ψαλμ. ρε΄, 5).

Μέ τὸν τρόπο αὐτό ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός χαρίζει τὴν εἰρήνη στους ἀνθρώπους καί τούς ἐνώνει μεταξύ τους, ἀλλά καί μέ τὸν Θεό Πατέρα.

Ἐπάρχει, ὅμως, καί μιὰ ἄλλη εἰρήνη, τὴν ὁποία ἀποκτᾶ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἐνώνεται μέ τὸν Χριστό. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη τῆς ψυχῆς, πού ἀποκτᾶται, ὅταν - μέ τὸν προσωπικό ἀγώνα καί τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ - ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καί τὰ πάθη. Νά γίνουμε, ὅμως, λίγο πιό σαφεῖς.

Ὅταν ἀπουσιάζει ἡ Θεία Χάρη ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ καί τὴν κατακλύζουν πάθη καί ἁμαρτίες (ἐγωισμός, φιλοδοξία, ματαιοδοξία, μίσος, φθόνος, μνησικακία, ὀργή, φιληδονία, φιλαργυρία, πλεονεξία, κ.λπ.), τότε ὁ ἄνθρωπος δέν λειτουργεῖ φυσιολογικά. Ὁ νοῦς του εἶναι σκοτισμένος. Ἄλλα σκέπτεται, ἄλλα θέλει καί ἄλλα πράττει. Εἶναι διχασμένη προσωπικότητα. Αἰσθάνεται συνεχῶς ἀνησυχία, ταραχὴ, ἄγχος, ἀνασφάλεια κ.λπ. Δέν βρίσκει πουθενά καί μέ τίποτε ἠρεμία, γαλήνη, εἰρήνη!

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μετανοήσει, ἀποβάλλει τὰ πάθη καί τίς ἁμαρτίες μέ τὴν Ἐξομολόγησι, διὰ δὲ τῶν ἁγίων Μυστηρίων καί τῆς

ἐφαρμογῆς τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ ἐλκύσει στὴν ψυχὴ του τὴν Θεία Χάρη, τότε ἔρχεται καί «ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν...» (Φιλ. δ΄, 7). Ἡ εἰρήνη πού κανεὶς ἄλλος στὸν κόσμο δέν μπορεῖ νά δώσει. «Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσι ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν» (Ιω. ιδ΄, 27).

Ὅταν αὐτὴ ἡ εἰρήνη, ὁ Χριστός, κατοικήσει στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, τότε εἰρνεύει μέ τὸν ἑαυτό του (τὴ συνείδησή του) καί μετὰ, μέ τούς συνανθρώπους του. Νά ποῖα εἶναι ἡ ἐπί γῆς εἰρήνη, τὴν ὁποία ἦλθε μέ τὴν γέννησή Του νά φέρει ὁ Θεάνθρωπος. Γι' αὐτὴ τὴν εἰρήνη εὔχεται σ' ὅλες τίς καθημερινές Ἱερές Ἀκολουθίες καί κυρίως στὴν Θεία Λειτουργία, ἡ Ἐκκλησία μας μέ τό γνωστὸ αἶτημα: «ὑπὲρ τῆς ἁνωθεν εἰρήνης καί τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν».

Καί τώρα ν' ἀπαντήσουμε σ' αὐτούς πού ἀποροῦν, γιατί δέν ὑπάρχει εἰρήνη οὔτε στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων, οὔτε μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί διερωτῶνται· μίπως ἀπέτυχε ὁ Χριστός στὴν ἀποστολή Του; Ἐνα παράδειγμα θά μᾶς βοηθήσει νά καταλάβουμε τὴν ἀπάντησι στὰ παραπάνω ἐρωτήματα. Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι ἕνας ἐρευνητὴς-γιατρός βρίσκει

ἐπὶ τέλους ἕνα φάρμακο, πού θεραπεύει ὅλες τίς μορφές τοῦ καρκίνου καί τό θέτει στὴν διάθεσι τῶν ἀσθενῶν. Ἐάν οἱ ἀσθενεῖς - γιὰ δικούς τους λόγους, πού δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν - δέν χρησιμοποιοῦν τό φάρμακο καί ἐξακολουθοῦν νά πεθαίνουν ἀπ' τὸν καρκίνο, πρέπει νά ποῦμε ὅτι ὁ γιατρός ἀπέτυχε στὴν ἀποστολή του; Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ γέννησι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔφερε τὴν εἰρήνη. Ἐάν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀγνοοῦν καί δέν τὴν ἐγκολπώνονται, ἀπέτυχε ὁ Χριστός στὴν ἀποστολή Του;

Ἐπειδὴ ὁ Χριστός σέβεται ἀπολύτως τὴν ἐλευθερία μας, δέν ἐξαναγκάζει ὅποιονδήποτε νά ἐνωθεῖ μαζί Του, ὥστε νά εἰρνεύσει. Ἐπομένως, ἐφ' ὅσον οἱ πολλοὶ ἀποφασίζουν ἐλεύθερα νά μὴν ἀξιοποιήσουν γιὰ τὸν ἑαυτό τους τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Χριστοῦ, δέν εὐθύνεται Αὐτός γιὰ τὴν ἔλλειψη εἰρήνης στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί στὸν κόσμο γενικά.

Ἐμεῖς, ὅμως, ὡς ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ὀφείλουμε νά συνειδητοποιήσουμε τό μέγεθος τῆς προσφορᾶς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί νά ἀγωνισθοῦμε νά μείνουμε ἐνωμένοι μαζί Του, ὥστε νά γευθοῦμε τούς καρπούς τῆς εἰρήνης Του στὴν ζωὴ μας.

Τό εὐχομαι ὀλοψύχως σέ ὅλους.

ΚΥΡΙΑΚΗ Β' ΛΟΥΚΑ

Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀντωνίου
Θεολόγου

(Λουκ. στ', 31-36)

«**31** Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. **32** καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. **33** καὶ εἰ ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. **34** καὶ εἰ δαρεῖζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δαρεῖζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. **35** πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δαρεῖζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. **36** Γίνεσθε οὖν οἰκτιρμονες καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρῶν ἐστὶ».

Εἶναι γεγονός, πὼς πολλοὶ ἄνθρωποι στὴν καθημερινή ζωὴ ἀποδεικνύονται ἀχάριστοι, πονηροί, ἁμαρτωλοί.

Πὼς τοὺς ἀντιμετωπίζουμε; Συνήθως μὲ σκληρότητα, διάθεση διαπόμπευσης καὶ στιγματισμοῦ.

Ἡ στάση, ὅμως, τοῦ Θεοῦ ἀπέναντί τους εἶναι τόσο διαφορετική!

Πρῶτο στοιχεῖο εἶναι ἡ σιωπή του. Ὁ Θεὸς σιωπᾷ. Δέν διαπομπεύει τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Προσέχουμε πὼς ὁ ἥλιος δέν κρύβει τίς ἀκτίνες του. Ἡ γῆ δέν ἀνοίγει νά καταπιεῖ τὸν ἐμπρηστή ἢ τὸν διαφθορέα. Ὁ πέπλος τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ

ἀπλώνεται ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἄνθρώπους. Τοὺς καλύπτει μὲ τὴ σιωπή.

Αὐτὴ ἡ σιωπή τοῦ οἰκτιρμονα Θεοῦ, ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα τῆς Χάρης, γίνεται φωνὴ ἰσχυρὴ πού συγκλονίζει. Ἀφυπνίζει τὸν ἁμαρτωλό.

Ἡ σιωπή, βέβαια, αὐτὴ δέν εἶναι ἔγκριση ἢ ἐπιδοκιμασία τῆς πράξης, ἀλλὰ βαθύς σεβασμὸς στὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα. Στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πού πρέπει ὀπωσδήποτε νά ἀνορθωθεῖ. Ν' ἀποκτήσει καὶ πάλι τὴν ἀρχικὴ τῆς ἀκεραιότητα καὶ ὁμορφιά.

Μία τέτοια σιωπή εἶναι σημαντικὴ βοήθεια στὴν ἁμαρτωλὴ ψυχὴ, γιατί προσφέρεται χωρὶς φωνασκίες. Ἦρεμα. Σιωπῆλά. Διακριτικά.

Ἡ σιωπή πού εἶναι συμπάθεια, συγχωρητικότητα σπλάγχνων οἰκτιρμῶν. Εἶναι ἕνας ἀποτελεσματικὸς – τόσο, ὅμως, ἄγνωστος – τρόπος γιὰ τὴν πραγματικὴ βοήθεια καὶ σωτηρία τῶν ἁμαρτωλῶν.

Εἶναι καὶ κάτι ἄλλο, ὅμως. Ὁ Κύριος εἶναι χρηστός καὶ ἐπιεικὴς στοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Ἐξακολουθεῖ νά εὐεργετῇ τὸν ἁμαρτωλό.

Ζητᾷ καὶ ἐμεῖς νά ἀγαποῦμε τοὺς ἐχθροὺς μας. Νά τοὺς ἀγαθοποιοῦμε. Νά τοὺς συμπαραστεκόμαστε.

Ἔτσι, καὶ ἐμεῖς δέν πρέπει νά ἀρνούμαστε τὴν καλοσύνη, τὴν εὐεργεσία, τὴν ἐξυπηρέτηση πρὸς ὅσους θεωροῦμε κακοὺς, ἁμαρτωλοὺς.

Νά μὴ ξεχνοῦμε πὼς μὲ τὸ μέτρο, μὲ τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζουμε τοὺς ἄλλους, μ' αὐτὸ θά κριθοῦμε.

Μόνο ἔτσι θά γίνουμε οἰκτιρμονες, υἱοὶ Ὑψίστου, παιδιὰ τοῦ πολυεύσπλαχνου Πατέρα.

Νά τὸ καταλάβουμε, λοιπόν.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

Δρος Φαίδωνος Παπαδόπουλου
Θεολόγου

(Α Κορ. ιβ', 27 - ιγ', 8)

«**27** Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. **28** Καὶ οὐκ μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων. ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. **29** μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; **30** μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι; **31** ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι».

«**1** Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. **2** καὶ ἐὰν ἔχω προφητεῖαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὅρη μεθιστάειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. **3** καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. **4** Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φουσιῶται, **5** οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, **6** οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· **7** πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. **8** Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαις, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται».

Μέ τόν ὄρο «Ἀνάργυροι», στήν ἐκκλησιαστική-ἀγιολογική γλώσσα, ἐννοοῦνται ὅλα τὰ ἱερά ἐκεῖνα πρόσωπα, τὰ ὅποια μετέδωσαν καὶ μεταδίδουν στό λαό τή δοθεῖσα σ' αὐτούς

Χάρις τοῦ Κυρίου, εἴτε μέσῳ ἰάσεων εἴτε μέσῳ μυστηρίων ἢ ἄλλων τρόπων, χωρὶς νά λαμβάνουν ἀντίτιμο γι' αὐτή τους τὴν προσφορά (Ἀνάργυρος: ὁ χωρὶς ἀργύρια, χρήματα). Μέ τὴν εὐρύτερη αὐτή ἔννοια, «Ἀνάργυροι» ὑπῆρξαν ὅλοι οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ, ὅ,τι ὁ καθένας τους προσέφερε στήν ἀνθρωπότητα, τό προσέφερε μέ ταπεινώση καί γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Εἰδικότερα, μέ τὴν ὀνομασία «Ἀνάργυροι», εἶναι γνωστοί εἴκοσι Ἅγιοι, οἱ ὅποιοι διακρίθηκαν στήν προσφορά δωρεάν θεραπείας σέ ἀνθρώπους, πού ἔπασχαν ἀπό ποικίλα νοσήματα καὶ ἔγιναν καὶ ἐξακολουθοῦν νά γίνονται μάρτυρες τῆς λυτρωτικῆς καὶ ἀγιαστικῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς Ἁγίους, ἐξέχουσα θέση κατέχουν τρεῖς δυάδες, πού φέρουν τὰ ὀνόματα Κοσμάς καὶ Δαμιανός, οἱ ὅποιοι - ὡς ἰατροὶ κατ' ἐπάγγελμα - θεράπευαν δωρεάν τὰ σώματα τῶν ἀσθενῶν ἀλλά, κυρίως, ὀδηγοῦσαν ψυχές κοντά στό Χριστό. Ἡ πρώτη δυάδα τιμᾶται στίς 17 Ὀκτωβρίου (Κοσμάς καὶ Δαμιανός ἀπό τὴν Ἀραβία), ἡ δεύτερη τὴν 1η Νοεμβρίου (Κοσμάς καὶ Δαμιανός ἀπό τὴν Ρώμη) καὶ ἡ τρίτη τὴν 1η Ἰουλίου.

Τό Ἀποστολικό Ἀνάγνωσμα, πού ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὀρίσει νά διαβάζεται τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τῶν Ἁγίων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων, δέν θά μπορούσε νά εἶναι ἄσχετο πρὸς τὴν πρωταρχικὴ τους ιδιότητα ὡς χαρισματοῦχων ἀνθρώπων, πού μέσῳ τῆς ἰάσεως ψυχῶν καὶ σωμάτων γίνονταν αἰτία νά δοξάζεται ὁ Θεός. Καὶ ἀναφέρεται τό κείμενο αὐτό τοῦ Ἀπ. Παύλου στά διάφορα χαρίσματα, μέ τὰ ὅποια τό Ἅγιο Πνεῦμα προικίζει τούς πιστούς, ὅχι βεβαίως γιὰ νά ὑπερέχουν ἀπὸ τούς ἀδελφούς τους, ἀλλά - μέ ἀπόλυτη συνείδηση τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀποτελοῦμε μέλη αὐτοῦ τοῦ Σώματος - νά προσφέρουν μέσῳ τῶν χαρισμάτων τους διακονία στοὺς ἄλλους, κατὰ τό μέτρο τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

Τὰ πνευματικὰ χαρίσματα εἶναι πολλά καὶ ποικίλα καὶ ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο ἔνδειξη ὅτι ὁ Τριαδικός Θεός μας, πού εἶναι κοινωνία ἀγαπωμένων προσώπων, ἀντιμετωπίζει τόν ἀνθρώπο ὡς πρόσωπο, τό ὅποιο ἐπευλογεῖ μέ τὴν παροχή ἰδιατέρων πνευματικῶν γνωρισμάτων, πού ἀποβλέπουν στήν κατὰ Χριστόν ἐλευθερία καὶ ποικιλία, τόσο μέσα στήν κοινωνία, ὅσο καὶ μέσα στήν Ἐκκλησία. Τό πρωταρχικό γιὰ κάθε πιστό εἶναι νά κατανοεῖ πῶς τό ὅποιο χάρισμα διαθέτει, ἐπο-

μένως και ή όποια προσφορά του στην Έκκλησία, δέν είναι κτήμα ή κατορθώμα, ούτε συνιστά λόγο ύπεροχής έναντι των άλλων, αλλά άφορμή ταπεινώσης και ευχαριστίας προς τό δωρεοδότη Θεό και άπόφαση αγάπης και θυσίας προς τούς άλλους.

Άναφερόμενος στά διάφορα χαρίσματα ό Άπ. Παύλος, προτάσσει τούς Άποστόλους, ως τούς ανθρώπους πού θεμελίωσαν τί χριστιανική πίστη, καθώς και τούς Προφήτες και τούς Διδασκάλους. Άναμφισβήτητα στόχος του είναι νά τονίσει τί σημασία της όρθης διδαχής, πού άποτελεί προϋπόθεση κάθε πνευματικής προσπάθειας και ταυτόχρονα νά καυτηριάσει τί συμπεριφορά όσων, στά άποστολικά χρόνια αλλά και μέχρι σήμερα, άποδίδουν ιδιαίτερη σημασία σε έντυπωσιακές έκδηλώσεις, όπως θαυματουργία, γλωσσολαλία, ρητορική δεινότητα, και δέν κατανοούν ότι αυτές είναι μάταιες, αν θεωρηθούν ως αυτόσκοπος και δέν γίνονται προς δόξα Θεού. Οί Άπόστολοι, οί δώδεκα και οί έβδομήκοντα και άλλοι, οί μετά Χριστόν Προφήτες, κάποιοι από τούς όποιους αναφέρονται και όνομαστικά στις Πράξεις των Άποστόλων και ήσαν πρόσωπα φωτισμένα πού άποκάλυπταν τό θέλημα του Θεού και καλούσαν τό λαό σε μετάνοια και οί Διδάσκαλοι, δηλαδή οί έρμηνευτές του ευαγγελίου, έθεσαν τίς βάσεις του οικοδομήματος της Έκκλησίας. Η δράση άλλων χαρισματούχων προσώπων, πού αναφέρονται ως δυνάμεις (ιαματική και παιδευτική Χάρη), χαρίσματα ιαμάτων (θεραπείες άσθενών), αντιλήψεις (συμπαραστάση στους άσθενείς), κυβερνήσεις (όργάνωση αντιμετώπιση εκκλησιαστικών ζητημάτων) ακολουθούν σε σημασία τίς προηγούμενες, ενώ ή αναφερόμενη ως «γέννη γλωσσών» γλωσσολαλία, κατά τόν τύπο της ήμέρας της Πεντηκοστής, τίν όποία κάποιοι αίρετικοί κύκλοι εκθειάζουν, κατατάσσεται τελευταία.

Από τά λόγια του Άπ. Παύλου προκύπτει σαφέστατα ότι όλοι οί πιστοί έχουμε ευεργετηθεί από τό Θεό μέ κάποιο χάρισμα. Μέλημα του καθενός πρέπει νά είναι τό πώς αυτό τό χάρισμα, μέσω της διακονίας των αδελφών, θά γίνει άφορμή νά δοξαστεί ό Θεός. Κύρια γνωρίσματα του όρθόδοξου ήθους είναι ή μετάνοια, ή ταπεινώση και ή αγάπη και συνεπώς οί έπεμβάσεις του Θεού μέσω άγιών προσώπων, δηλαδή τά θαύματα, δέν άποσκοπούν στην προσέλευση ανθρώπων διά του έντυπωσιασμού, αλλά στην ενίσχυση της πίστης, πού ως βάση της έχει τίν όρθή διδασκαλία.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΓ' ΛΟΥΚΑ

Πρωτοπρ. Γεωργίου Άντωνίου
Θεολόγου

(Λουκ. ιη', 18-27)

«**18** Καί έπηρώτησέ τις αυτόν άρχων λέγων· Διδάσκαλε αγαθέ, τί ποιήσας ζώην αιώριον κληρονομήσω; **19** είπε δέ αυτός ό Ίησοϋς· Τί με λέγεις αγαθός; ουδείς αγαθός εί μη είς, ό Θεός. **20** τας έντολās οίδας· μη μοιχεύσης, μη φορεύσης, μη κλέψης, μη ψευδομαρτυρήσης, τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου. **21** ό δέ είπε· Ταϋτα πάντα έφυλαξάμην εκ νεότητός μου. **22** άκούσας δέ ταϋτα ό Ίησοϋς είπερ αυτός· Έτι έν σοι λείπει· πάντα όσα έχεις πώλησον και διάδος πτωχοίς, και έξεις θησαυρόν έν ουρανῳ, και δεϋρο ακολουθεί μοι. **23** ό δέ άκούσας ταϋτα περίλυπος έγέρετο· ήν γάρ πλούσιος σφόδρα. **24** Ίδών δέ αυτόν ό Ίησοϋς περίλυπον γερόμενον είπε· Πώς δυσκόλως οί τὰ χρήματα έχοντες εισελεύσονται εις την βασιλείαν του Θεού! **25** εύκοπότερον γάρ έστι κάμηλον δια τρυμαλιās ραφίδος εισελθειν ή πλούσιον εις την βασιλείαν του Θεού εισελθειν. **26** είπον δέ οί άκούσαρτες· Καί τίς δύναται σωθῆναι; **27** ό δέ είπε· Τα άδύνατα παρά ανθρώπους δυνατά παρά τῳ Θεῳ έστιν».

Τό έρώτημα άπαιτητικό, πυρωμένο, προβάλλει συνεχώς μπροστά στον άνθρωπο της όποιας έποχής. Κι αυτό, γιατί μέσα στον άνθρωπο είναι βαθιά ριζωμένη ή λαχτάρα για ζωή, για τίν αληθινή, τί βαθιά, τίν αιώνια.

Υπάρχει, βέβαια, και ή αντίθετη άποψη πού άκούεται μ' έναν τρόπο έπιπόλαιο. Μ' έναν άστείο κομπασμό.

Λένε λοιπόν: «Ζήσε στη γή». «Άφησε κατά μέρος τίς ουτοπίες». «Κάμε τό καλό στην κοινωνία κι άφησε τούς ουρανούς και τά υπόλοιπα». «Μάθε νά βλέπεις τίν πραγματικότητα». «Γίνε ρεαλιστής».

Τό θέμα είναι ότι, αν θέλουμε νά φανοϋμε ρεαλιστές, όφείλουμε νά σκεφτοϋμε τίν άλλη ζωή. Τίν αιώνια.

Εἶναι δεδομένο πὼς μία μέρα θά ἔλθει τό τέλος αὐτῆς τῆς ζωῆς. Εἴτε μᾶς ἀρέσει, εἴτε ὄχι. Εἴτε μᾶς τρομάζει ἢ μᾶς κακοφαίνεται ἢ ἀκόμη μᾶς ταράζει, εἶναι γεγονός ὅτι θά πεθάνουμε. Πρέπει, λοιπόν, νά εἴμαστε ρεαλιστές. Νά μὴν ἀκολουθοῦμε τήν τακτική της στρουθοκαμήλου.

Θά περάσουμε, λοιπόν, ἀργά ἢ γρήγορα, ἀπό τήν πόρτα τοῦ θανάτου. Ὁ πόθος γιά τήν Αἰωνιότητα ὑπάρχει μέσα μας.

Ἡ ψυχή μας ζητᾶ κάτι ἀνώτερο. Ἅγιο. Αἰώνιο.

Εἶναι ἀπλῶς θέμα ν' ἀφήσουμε ν' ἀκουστοῦν τοῦτοι οἱ κραδασμοί τῆς ψυχῆς μας.

Πολλοί ἰσχυρίζονται ὅτι ἀποφεύγουν νά τό σκέφτονται, διότι δέν θέλουν νά μελαγχολοῦν. Νά δηλητηριάσουν, νά μαραίνουν τή ζωή τους μέ τέτοιες σκέψεις.

Πρόκειται γιά λάθος, βέβαια. Γιατί ποιός εἶπε γιά περιφρόνηση τούτης τῆς ζωῆς;

Ἡ ἄλλη ζωή τήν παροῦσα τί φωτίζει. Τί θερμαίνει. Τί ζωογονεῖ. Τί συγκρατεῖ, γιά νά μὴν ἐκτροχιαστεῖ καί συντριβεῖ στό χάος.

Ὅταν σκεφτόμαστε τήν αἰώνια ζωή, μπορούμε πιό ἥρεμα, σταθερά, αισιόδοξα, ἐλπιδοφόρα ν' ἀντιμετωπίσουμε τόν ἀγῶνα αὐτῆς τῆς ζωῆς, τίς δυσκολίες, τούς πειρασμούς, τόν πόνο της.

Χρειαζόμαστε τή δύναμη, τό φῶς της. Ἀλλιῶτικα, θά μπλέξουμε μέ τά «γιατί» καί τά «πρέπει».

Ὅταν πετάξουμε ἀπό πάνω μας τό αἰώνιο, πετοῦμε αὐτόματα καί τό καθημερινό καί τό παρόν;

Τοῦτα ἀπό τήν Αἰωνιότητα συγκρατοῦνται καί ζωοποιοῦνται.

Ἡ Αἰωνιότητα, λοιπόν, δέν μπορεί νά μᾶς εἶναι κάτι τό ξένο, τό ἀδιάφορο, τό πολύ μακρινό.

Καιρός νά τό καταλάβουμε.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Δρος Φαίδωνος Παπαδόπουλου
Θεολόγου

(Ματθ. α', 1-25)

«**1** Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυῖδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. **2** Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, **4** Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμυραδάβ, Ἀμυραδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσῶν, Ναασσῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμῶν, **5** Σαλμῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὺζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, **6** Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυῖδ τὸν βασιλέα. Δαυῖδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, **7** Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ροβοάμ, Ροβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά, **8** Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαρ, **9** Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαρ, **10** Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαρασσῆ, Μαρασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμῶν, Ἀμῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαρ, **11** Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχορίαρ καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος».

«**12** Μετὰ δὲ τῆρ μετοικεσίας Βαβυλῶνος Ἰεχορίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, **13** Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, **15** Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ,

Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάρ, Μαθθάρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, **16** Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός **17** Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες».

«**18** Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. **19** Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀρῆς αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. **20** ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄραρ ἐφάρη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναικά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου. **21** τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. **22** Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· **23** Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεζόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. **24** Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, **25** καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν».

Ἡ ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι οὐσιαστικά μία καταγραφή τῆς ἐξέλιξης τοῦ σχεδίου τῆς Θείας Οἰκονομίας, ἀπὸ τότε πού ἀνακοινώθηκε στους πρωτοπλάστους ὡς πρωτευαγγέλιο, μέχρι τὴν πραγματοποίησή του μέ τὴ Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου. Οἱ ἄνθρωποι, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων ἀναφέρονται στό πρῶτο κεφάλαιο τοῦ κατά Ματθαῖον Εὐαγγελίου, δέν ἦσαν ἥρωες τῆς ἰσραηλιτικῆς ἱστορίας, ἀφοῦ ἄλλωστε δέν ἦσαν ὅλοι Ἰσραηλίτες,

ἀλλά ὑπῆρξαν πρόσωπα, πού ἀνταποκρίθηκαν θετικά στό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀξιώθηκαν νά γίνουν κατά σάρκα πρόγονοι τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτό πού ἔκανε τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς ἀπογόνους τους νά ξεχωρίσουν ἀνάμεσα στους ἄλλους ἀνθρώπους δέν ἦταν ἡ ἐπίσημη καταγωγή τους, ἀλλὰ ἡ θετικὴ ἀνταπόκρισή τους στή θεϊκὴ κλήση. Ἀπὸ τὴ ζωὴ τους δέν ἔλειπαν τὰ προβλήματα κι οὔτε ἦσαν ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ἀνθρώπινες ἀδυναμίες. Ἄν μελετήσῃ κανεὶς τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἱστορία αὐτῶν τῶν προσώπων, θά διαπιστώσῃ πὼς ἀπὸ στεῖρες γυναῖκες γεννήθηκαν παιδιά καὶ πὼς ἄλλοθενεῖς, διωγμένοι, καταφρονημένοι, ἐξόριστοι, ἀκόμῃ καὶ πόρνες, ἀξιώθηκαν, μαζί μέ βασιλιάδες καὶ ἄρχοντες, νά λάβουν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ νά γίνουν Προπάτορες Αὐτοῦ, πού κατά τὸν Ἅγιο Συμεών τὸν Θεοδόχο, θά γινόταν φῶς γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη καὶ δόξα γιὰ τὸ λαὸ Του τὸν Ἰσραήλ. Αὐτὴ εἶναι ἡ τρανότερη ἀπόδειξη ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ὅτι, ἐπίσης, οἱ φράσεις «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» καὶ «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία», δέν εἶναι ἀπλὲς χριστουγεννιάτικες εὐχές, ἀλλὰ ἔχουν οἰκουμενικὴ καὶ σωτηριολογικὴ σημασία.

Ὅταν ἦλθε ὁ κατάλληλος ἀπὸ κάθε ἄποψη καιρὸς, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἡ Θεοτόκος γέννησε τὸν Ἐμμανουήλ, ὄνομα πού ἐρμηνεύεται «ὁ Θεὸς μαζί μας». Ἀπὸ τότε ὁ Κύριος κατοίκησε ἀνάμεσα στὰ πλάσματά Του καὶ ἡ σωτηρία μας μπῆκε στή φάση τῆς πραγματοποιήσεως. Ἡ σύλληψη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ στὰ παρθενικά σπλάγχνα τῆς Θεοτόκου εἶναι μέγα μυστήριον πού, σύμφωνα μέ τὴν Ὑμνολογία, δέν ἐπιδέχεται διερεύνηση. Ὡστόσο, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νά ἀναφερθεῖ σ' αὐτὸ τὸ μυστήριον, γιὰ νά τονίσει τὴν ἱερότητα τοῦ γεγονότος καὶ τῶν προσώπων πού σχετίζονται μ' αὐτὸ καὶ νά καταγράψῃ τὴν πίστη τῆς

τίς ψαλμοδίες, τίς ακολουθίες με ἔρωτα, χωρίς νά τό καταλάβομε γινόμαστε ἄγιοι»².

Ἡ ἀξία τῶν ὕμνων καί τῶν λειτουργικῶν κειμένων γιά τούς Ὁρθόδοξους εἶναι τεράστια. Μέσα στά κείμενα τῆς Θείας Λειτουργίας καί τῶν ἄλλων ἱερῶν Μυστηρίων, στους ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί στά κείμενα ὄλων γενικά τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν ἀποτυπώνεται ἀριστοτεχνικά ἡ θεολογία καί τό ἥθος τῆς Ἐκκλησίας μας. Γι' αὐτό τά κείμενα αὐτά ἔχουν ἀξία καί σπουδαιότητα ἀνάλογη ἐκείνης τῶν δογματικῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων καί τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἁγίων Πατέρων. Τά κείμενα καί οἱ ὕμνοι τῆς Λατρείας μας, ἄρα, ἀποτελοῦν γιά τούς πιστούς ἕνα καθημερινό μάθημα ὀρθόδοξης δογματικῆς καί χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Οἱ ἀξία τους δέν περιορίζεται μόνο στό θεολογικό περιεχόμενό τους, ἀλλά ταυτόχρονα ἐπεκτείνεται καί στή λογοτεχνική τους ἔκφραση. Τά κείμενα αὐτά ἀποτελοῦν ἀριστουργήματα πεζοῦ καί ποιητικοῦ λόγου, γεγονός πού καταδεικνύει πώς οἱ συντάκτες τους, ἐκτός ἀπό πεπαιδευμένοι θεολογικά, ἦταν συνάμα ἄριστοι γνῶστες καί χειριστές τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οἱ «Χαιρετισμοί τῆς Θεοτόκου» πού ψάλλονται στους ναούς μας κατά τήν περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς.

Νά μεταφραστοῦν οἱ ὕμνοι καί τά λειτουργικά κείμενα;

Κατά καιροῦς ἀπό πολλούς Χριστιανούς, ἰδιαίτερα νέους ἀνθρώπους, προβάλλεται τό αἴτημα γιά μετάφραση καί ἐξολοκλήρου χρήση τῶν λατρευτικῶν κειμένων στή νέα ἑλλη-

νική. Οἱ Χριστιανοί τοῦ σήμερα δυσκολεύονται ἢ ἀδυνατοῦν πλήρως νά κατανοήσουν τό περιεχόμενο τῶν λατρευτικῶν κειμένων, ἀφοῦ γιά ἀρκετά χρόνια ἡ ἐκμάθηση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς στά σχολεῖα εἶχε ἐξοβελιστεῖ καί ὅταν στή συνέχεια ἐπανεντάχθηκε στά σχολικά προγράμματα, δέν προνοήθηκε, ὥστε ἡ ἐκμάθησή της νά γίνεται ὀρθά καί ὀλοκληρωμένα. Ἔτσι, τό αἴτημα γιά μετάφραση τῶν ὕμνων καί τῶν ἀκολουθιῶν γίνεται ὀλοένα καί πιό ἐπιτακτικό. Εἶναι, ὅμως, ἀναγκαῖα μία τέτοια προσπάθεια καί, ἂν ναι, στήν πράξη εἶναι ἐφικτή;

Εὐθύς ἐξαρχῆς θά πρέπει νά τονιστεῖ πώς μία τέτοια προσπάθεια ἀντικατάστασης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀπό τή νέα ἑλληνική, παρά τό εὐλόγο τοῦ αἰτήματος, ἴσως δέν εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη, δεδομένου ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνική γλώσσα γιά τήν Ἐκκλησία ὑπῆρξε ἡ πληρέστερη καί ἀρτιότερη γλώσσα πρὸς ἔκφραση καί διατύπωση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιώματος. Ἐπί τούτου σχολιάζει ὁ Γέρων Σωφρόνιος: «Οἱ Ἕλληνες διά τῆς φιλοσοφίας ἔφθασαν εἰς τά ὑψηλότερα δυνατά ὄρια ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καί διά τῆς γλώσσης παρουσίασαν τήν τελειότεραν δυνατόν μορφήν ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου. Τήν μορφήν ταύτην τῆς ἐκφράσεως προσέλαβε καί ἐχρησιμοποίησε, κατά Πρόνοιαν Θεοῦ, εἰς τήν Λατρείαν ἐπί δύο χιλιετίας ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ».

«Ἡ χρῆσις τοῦ τελειότερου ὑπάρχοντος γλωσσικοῦ ὀργάνου εἰς τās λατρευτικὰς συνάξεις βοηθεῖ τοὺς πιστοὺς νά διατηροῦν τήν αἴσθησιν τοῦ Τελείου (τοῦ Θεοῦ) καί συμβάλλει εἰς τήν πληρεστέραν δυνατὴν κοινωνίαν μετ' Αὐτοῦ».

Γι' αὐτό, συνεχίζει ὁ Γέρων, «οὐδὲ ὡς ὑπάρχει ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς γλώσσης τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἀναποφύκτως θά καταβιβάζη τό πνευματικόν ἐπίπεδον καί θά προξενήσῃ οὕτως ἀνυπολόγιστον ζημίαν»³. (Ὁ Γέρον Σωφρόνιος, ὑποστηρίζοντας τή μί μετάφραση τῶν κειμένων στή νέα ἑλληνική, ἀσφαλῶς δέν ὑποστηρίζει τή θεωρία τῶν Παπικῶν γιά τίς τρεῖς ἱερές γλώσσες - ἑλληνική, λατινική καί ἑβραϊκή - σύμφωνα μέ τήν ὁποία οἱ ἀκολουθίες πρέπει νά τελοῦνται μόνο σ' αὐτές τίς τρεῖς γλώσσες).

Πέρα ἀπό τίς πιό πάνω ἐνστάσεις, ἀναφύονται καί ἄλλες, αὐτή τή φορά ἐπί πρακτικοῦ ἐπιπέδου.

Οἱ ὕμνοι καί τά λειτουργικά κείμενα ἀποτελοῦν μνημεῖα πολιτισμοῦ καί, ἐπομένως, ἡ μετάφραση καί χρήση τους μόνο στή νέα ἑλληνική θά ἀποτελεῖ κατά κάποιον τρόπο «βεβήλωσή» τους. Εἶναι σάν νά προσπαθεῖ κάποιος, γιά παράδειγμα, νά μετατρέψει τόν Παρθενῶνα σ' ἕνα σύγχρονο κτίριο!

Ἐνα ἄλλο ἐξίσου σημαντικό ζήτημα εἶναι τό ποιός μπορεῖ νά μεταφράσει τά κείμενα μέ τέτοιο, μάλιστα, τρόπο, ὥστε νά διατηρηθεῖ ἀνέπαφο τό περιεχόμενό τους. Τά λειτουργικά κείμενα ἔχουν γραφεῖ ἀπό ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι γνώριζαν καλά τήν ὀρθόδοξη θεολογία καί τήν ἑλληνική γλώσσα καί φιλοσοφία. Πολύ δέ περισσότερο ἦταν ἄγιοι καί γι' αὐτό ἔγραφαν μέσα ἀπό τό φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἔπειτα, πολλές λέξεις ἢ ἐκφράσεις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καί ἰδιαίτερα τῆς λειτουργικῆς γλώσσας δέν μπο-

ροῦν νά ἀποδοθοῦν ἀπόλυτα στή νέα ἑλληνική, ἐλλείπει καταλλήλων λέξεων πού νά ἀποδίδουν τό περιεχόμενό τους, ἀλλά καί διότι ἡ νέα ἑλληνική δέν ἔχει ὅλες τίς πτώσεις καί ἐγκλίσεις τῆς ἀρχαίας. Πέραν τούτου, οἱ ὕμνοι εἶναι γραμμένοι μέ βάση τό ποιητικό μέτρο. Ἄρα, ἡ μετάφρασή τους σέ πεζό λόγο θά παραποιεῖ τή φιλολογική τους μορφή, ἀφοῦ θά κατέστρεφε τό μέτρο τους.

Μία ἐνδεχόμενη μετάφραση τῶν ὕμνων θά δημιουργοῦσε, ἐπίσης, πρόβλημα καί στή μελωδία τους, διότι ἡ ἐκκλησιαστική μουσική εἶναι προσαρμοσμένη στό ποιητικό τους μέτρο.

Τέλος, εἶναι δύσκολο ἢ σχεδόν ἀδύνατο νά μεταφραστοῦν ὅλα τά κείμενα, ἔνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τους (Μηνναῖα, Παρακλητική, Τριώδιο, Πεντηκοστάριο, Παρακλητικοί Κανόνες κ.λπ.).

Πῶς ἐπιλύεται τό γλωσσικό πρόβλημα τῆς Λατρείας;

Ἡ Ἐκκλησία, λαμβάνοντας ὑπόψη τά σύγχρονα δεδομένα καί κινούμενη φιλανθρωπῶς, μετέφρασε κατ' οἰκονομία ὀρισμένα λειτουργικά κείμενα (Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου, Μικρό Ἀπόδειπνο, Ἀκάθιστος Ὑμνος, ἀκολουθία τῆς Θείας Μεταλήψεως, Μ. Ἑβδομάδα κ.ἄ.). Αὐτά ἐκδίδονται παράλληλα μέ τό ἀρχαῖο κείμενο, προκειμένου νά βοηθήσει τοὺς πιστοὺς στήν πληρέστερη, λογική τουλάχιστο, κατανόησή τους. Ἐξάλλου ὁ Ἅπ. Παῦλος στήν Πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του ἀναφέρει ὅτι ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι καί λογική⁴. Τίς μεταφράσεις αὐτές θά ἦταν καλό νά τίς προμηθευτοῦμε καί νά τίς μελετοῦμε ἐκ τῶν προτέρων στό σπίτι καί, βεβαίως, νά τίς συμβουλευόμαστε κατά τήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν.

Ουσιαστική, επίσης, συμβολή στή βαθύτερη κατανόηση του λειτουργικού μας πλούτου είναι η δημιουργία – κι αυτό αποτελεί προσωπική μου πρόταση – σε κάθε Μητρόπολη και, ει δυνατόν, σε κάθε ένορία τμημάτων εκμάθησης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας μέσα από τά κείμενα της Λατρείας.

Έξισου σημαντικό είναι η μελέτη πατερικών και θεολογικών βιβλίων που έρμηνεύουν την τάξη και τη θεολογία της Λατρείας και η συμμετοχή σε ένοριακές συνάξεις, στις οποίες γίνεται έκτενης και συστηματική ανάλυση αρκετών ακολουθιών.

Έκείνο, τέλος, που απαιτείται – και αποτελεί τελικά την πιο σημαντική παράμετρο – για την κατανόηση των λεγομένων μέσα στη Λατρεία είναι ο φωτισμός του Θεού. Η λατρεία του Θεού εκτός από λογική είναι ταυτόχρονα – και κατεξοχήν – λατρεία πνευματική⁵. Είναι ένα γεγονός εμπειρικό, άγιοπνευματικό, όπου βιώνεται διά της ακτίστου Χάριτος η κοινωνία με τον Τριαδικό Θεό. Σ' αυτό, όπως έχει λεχθεί, συμβάλλουν τά λατρευτικά κείμενα. Εάν ο πιστός δεν δεχθεί τό θείο φωτισμό, δεν μπορεί να κατανοήσει απόλυτα την ουσία των λεγομένων και ως εκ τούτου να λάβει πείρα της προσωπικής και υπαρκτικής κοινωνίας με τό Θεό. Οί μεταφράσεις των ύμνων και των λειτουργικών κειμένων ή ένδεχομένως ή γνώση της αρχαίας ελληνικής και ή μελέτη σχετικών με τη Λατρεία βιβλίων είναι άπλως βοηθητικές.

Γιά να έλθει, όμως, ο φωτισμός του Θεού στή διάρκεια των λατρευτικών συνάξεων, απαιτείται ή έλευθερη συγκατάθεση του ανθρώπου, τό φιλότιμό του. Χρειάζεται, δηλαδή, ή εκ των προτέρων πνευματική του προετοιμασία. Απαιτείται προσευχή, προσοχή των λογισμών και γενικά ή προσπάθεια του ανθρώπου να τηρεί, όσο μπορεί, τό θέλημα του Θεού. Βέβαια, ή πνευματική τούτη προετοιμασία δεν θά πρέπει να γίνεται μόνο την προηγούμενη μέρα ή λίγες ώρες πριν από κάποια ακολουθία – κατά τρόπο, μάλιστα, αναγκαστικό, τυπικό και έξωτερικό – αλλά θά πρέπει να είναι ένα γεγονός καθημερινό, ένας διά βίου τρόπος ζωής. Ανάλογη, επίσης, επιβάλλεται να είναι ή συμπεριφορά του πιστού και κατά τη διάρκεια των ιερών ακολουθιών. Ο αληθινός Χριστιανός προσέχεται στό ναό με ευλάβεια, προσευχητική διάθεση, νήψη και προσοχή.

Συμπέρασμα

Ο Χριστιανός διά του ύμνολογικού και λειτουργικού πλούτου της Έκκλησίας λαμβάνει στό νοῦ και στήν καρδιά την αίσθηση της Βασιλείας του Θεού. Εάν, λοιπόν, έχει υπόψη του τίς προαναφερθείσες προϋποθέσεις κατανόησης και εμπειρικής βίωσης των λεγομένων της Λατρείας, τότε κάθε έξωτερική γλωσσική δυσκολία, όσο σημαντική κι αν είναι, θά αποδυναμώνεται ή θά εξαλείφεται.

«Σήμερον τῆς εὐδοκίας
Θεοῦ τό προοίμιον
καί τῆς τῶν ἀνθρώπων
σωτηρίας ἡ προκήρυξις»

Πρωτοπρ.
Μιχαήλ Βοσκοῦ
Θεολόγου

Μιά από τις ιδιαίτερα αγαπητές στους Ὁρθόδοξους Χριστιανούς θεομπορικές εορτές του εκκλησιαστικού έτους είναι ή εορτή των Εισοδίων της Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ή οποία εορτάζεται στις 21 Νοεμβρίου. Η υπόθεση της εορτής αυτής (ή οποία δεν καταγράφεται στις σελίδες των Εὐαγγελίων της Καινῆς Διαθήκης, αλλά στις σελίδες του ἀποκρύφου ή ψευδεπιγράφου Πρωτευαγγελίου του Ἰακώβου, ο συγγραφέας του οποίου την κατέγραψε, παίρνοντάς την από την ἤδη ὑπάρχουσα προφορική Ἱερά Παράδοση της Έκκλησίας) είναι γνωστή σε όλους. Σύμφωνα με τό Συναξάριο της ἡμέρας, ή ἄτεκνη Ἄννα μαζί με τόν σύζυγό της Ἰωακείμ παρακαλοῦσαν «νηστείας και δείσεις» τόν Δεσπότην της φύσεως να τους λυπηθεί και να τους χαρίσει παιδί. Ὑποσχέθηκε μάλιστα ὅτι, αν ὁ Θεός εἰσίκουε την προσευχή της, θά Τοῦ ἀφιέρωνε αὐτό τό παιδί. Και πραγματικά ἀξιώθηκε

ή Ἁγία Ἄννα να φέρει στόν κόσμο ὄχι ένα συνηθισμένο παιδί, αλλά «τήν πρόξενον της σωτηρίας του τῶν ἀνθρώπων γένους», την Παρθένο Μαρία. Ἀφού λοιπόν την ἀνέθρεψε μέχρι τά τρία της χρόνια, την πήρε σ' αὐτή την πρώτη ηλικία στόν Ναό των Ἱεροσολύμων και την παρέδωσε στους Ἱερεῖς. Τὴν ὑποδέχθηκε δέ, σύμφωνα με την ὑμνογραφία της εορτής, ὁ Ἀρχιερέας Ζαχαρίας, ὁ μετέπειτα πατέρας του Τιμίου Προδρόμου, ὁ ὁποῖος την εἰσήγαγε κατά μοναδική ἐξαίρεση στα Ἅγια τῶν Ἁγίων, ὅπου μόνο ὁ Ἀρχιερέας ἐπετρέπετο να εἰσέλθει και μάλιστα μόνο μία φορά τό χρόνο. Η ἐξαίρεση αὐτή, ὅσο ἀπίστευτη κι αν ἀκούγεται, ἔγινε, γιατί ὁ Ἀρχιερέας Ζαχαρίας, ὡς Προφῆτης που ἦταν, προείδε ὅτι ἐξ αὐτῆς θά γεννηθεῖ ὁ Σωτήρας του κόσμου Χριστός. Ἐκεῖ στα Ἅγια τῶν Ἁγίων παρέμεινε ή ἀγνή κόρη μέχρι τά δεκατέσσερά της χρόνια, «θείας ἐπιφανείας ἀξιουμένη» και τρε-

1. Αρχμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Ὀνόμεθα τόν Θεόν καθώς ἐστί», ἐκδ. Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἐσσεξ Ἀγγλίας 1996, σ. 374.

2. Γέροντος Πορφυρίου Κausοκαλυβίτου, «Βίος και Λόγοι», ἐκδ. Ι. Μ. Χρυσοπηγῆς, Χανιά 2003, σ. 251.

3. Αρχμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), «Ὀνόμεθα τόν Θεόν καθώς ἐστί», ἐκδ. Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἐσσεξ Ἀγγλίας 1996, σ. 374 - 375.

4. Βλ. Ρωμ. ιβ', 1.

5. Βλ. Ιω. δ', 23.

φομένη με τροφή πού της ἔφερε ἄγγελος Κυρίου.

Ἀπὸ τὴ θαυμασία ὑμνογραφία τῆς ἑορτῆς, πού περιστρέφεται ἀποκλειστικὰ γύρω ἀπὸ τὰ γεγονότα αὐτά, θὰ σχολιάσουμε στὸ σημερινό μας ἄρθρο τὸ Δοξαστικὸ τῶν Ἀποστίχων τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ, τὸ ὁποῖο εἶναι ποίημα τοῦ Σεργίου Ἀγιοπολίτου.

«Σήμερον τὰ στίφη τῶν Πιστῶν συνελθόντα, πνευματικῶς πανηγυρίζωμεν, καὶ τὴν Θεόπαιδα Παρθένον καὶ Θεοτόκον, ἐν Ναῶ Κυρίου προσαγομένην, εὐσεβῶς ἀνευφημίσωμεν· τὴν προεκλεχθεῖσαν ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν εἰς κατοικητήριον τοῦ Παντάνακτος Χριστοῦ καὶ Θεοῦ τῶν ὅλων. Παρθένοι λαμπαδιφοροῦσαι προπορεύεσθε, τῆς Ἀειπαρθένου τιμῶσαι τὴν σεβάσμιον πρόδον. Μπότερες, λύπην πᾶσαν ἀποθέμεναι, χαρμονικῶς συνακολουθήσατε, ὑμνοῦσαι τὴν Μπτέρα τοῦ Θεοῦ γενομένην καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ κόσμου τὴν πρόξενον. Ἄπαντες οὖν χαρμονικῶς, τὸ χαῖρε σὺν τῷ Ἀγγέλῳ ἐκβοήσωμεν τῇ Κεχαριτωμένῃ, τῇ αἰεὶ πρεσβευούσῃ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν».

Δηλαδή: Σήμερα, ἀφοῦ συγκεντρωθήκαμε τὰ πλήθη τῶν Πιστῶν, ἄς πανηγυρίσουμε πνευματικῶς καὶ ἄς ἐπευφημίσουμε με εὐσέβεια τὴν Θεόπαιδα Παρθένον καὶ Θεο-

τόκον πού ὀδηγεῖται στὸν Ναὸ τοῦ Κυρίου. Αὐτὴν πού προεπιλέχθηκε ἀπὸ ὅλες τὶς ἀνθρώπινες γενεές, γιὰ νὰ καταστεῖ κατοικητήριον τοῦ Παμβασιλέως Χριστοῦ καὶ Θεοῦ τῶν ὅλων. Γυναῖκες παρθένοι με λαμπάδες στὰ χέρια προπορευθεῖτε τιμώντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴ σεβάσμια πορεία τῆς Ἀειπαρθένου. Μπότερες ἀκολουθεῖστε με χαρὰ, ἀφοῦ ἀφήσετε πίσω κάθε λύπη, ὑμνώντας ἐκείνην πού ἀξιώθηκε νὰ γίνει Μπτέρα τοῦ Θεοῦ καὶ πρόξενος τῆς χαρᾶς τοῦ κόσμου. Ὅλοι μαζί με χαρὰ ἄς φωνάξουμε μαζί με τὸν ἄγγελο τὸ «χαῖρε» στὴν Κεχαριτωμένη, ἡ ὁποία πάντοτε πρεσβεύει γιὰ τὶς δικές μας ψυχές.

Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι ἡ «προεκλεχθεῖσα ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν εἰς κατοικητήριον τοῦ Παντάνακτος Χριστοῦ καὶ Θεοῦ τῶν ὅλων». Πραγματικὰ δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι ἀποδόθηκαν στὴν Παρθένο Μαρία τόσες μοναδικές προσωνυμίες καὶ τόσοι μοναδικοὶ χαρακτηρισμοί. Αὐτὴ εἶναι ἡ Παναγία μας με ὅλη τὴν κυριολεξία τῆς λέξεως, τὸ ἀγιώτερο καὶ καθαρώτερο, δηλαδή, πρόσωπο τῆς παγκόσμιας Ἱστορίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀληθῶς Θεοτόκος, ἡ μοναδικὴ, δηλαδή, γυναῖκα πού ἀξιώθηκε νὰ κυφορήσει καὶ νὰ φέρει στὸν κόσμο ὡς ἄνθρωπο τὸν σεσαρκωμένο Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὄντως Ἀειπάρθετος, γιατί εἶναι ἡ μόνη γυναῖκα πού, ἐνῶ κυφορήσε καὶ γέννησε παιδί, παρέμεινε Παρθένος καὶ κατὰ τὸν τό-

κον καὶ μετὰ τὸν τόκον. Αὐτὴ εἶναι ἡ «τιμιωτέρα τῶν Χερουβεὶμ καὶ ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ». Αὐτὴ εἶναι ἡ ἄσπιλος, ἡ ἀμόλυντος, ἡ ἄφθορος, ἡ ἄχραντος, ἡ Δέσποινα καὶ Κυρία τοῦ κόσμου. Αὐτὴ εἶναι, κατὰ τὴν ἔκφραση τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ μετὰ Θεὸν θεός, γιατί αὐτὴ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀνθρώπινη ἢ ἀγγελικὴ ὑπαρξη πραγματοποίησε αὐτὸ πού ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς ὅλων μας, δηλαδή τὴ θέωση, τὴν κατὰ χάριν ἔνωση με τὸν Πανάγαθο Τριαδικὸ Θεό.

Ἡ Παρθένος Μαρία εἶναι τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο πού ἀνέμενε γιὰ αἰῶνες ἡ ἀνθρωπότητα νὰ γεννηθεῖ, γιὰ νὰ μπορέσει δι' αὐτῆς νὰ πραγματοποιηθεῖ τὸ ἔργο τῆς θείας οἰκονομίας. Ὁ Πανάγαθος Τριαδικὸς Θεὸς ἀνέμενε νὰ ἔλθει τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὅπως μᾶς λέει ἡ Καινὴ Διαθήκη, ἀνέμενε, δηλαδή, νὰ ἔλθει ἡ κατάλληλη στιγμή, γιὰ νὰ κάνει πράξη τὸ σχέδιο τῆς ἀγάπης Του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου καὶ τὸ ὁποῖο συνίστατο στὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου Του. Ἡ κατάλληλη αὐτὴ στιγμή ἦταν ἀκριβῶς ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποία γεννήθηκε στὸν κόσμο ἡ μοναδικὴ γυναῖκα πού ἦταν τόσο καθαρὴ καὶ ἁγία, πού ἦταν τόσο δεκτικὴ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ μπορέσει νὰ συλλάβει, νὰ κυφορήσει καὶ νὰ γεννήσει τὸ Σωτήρα Χριστό. Κι αὐτὴ ἡ γυναῖκα δὲν εἶναι ἄλλη

ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία. Ὅλοι οἱ αἰῶνες καὶ ὅλες οἱ γενεές ἀνέμεναν τὴ γέννηση τῆς Παρθένου Μαρίας, γιὰ νὰ φέρει αὐτὴ με τὴ σειρά της στὸν κόσμο τὸν ἔνσαρκο Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Παρθένος Μαρία ἀξιώθηκε κατὰ μοναδικὴ ἀποκλειστικότητα νὰ γίνει ἀληθῶς μπτέρα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ, πού τριετίζουσα εἰσάγεται στὸ Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀξιώθηκε νὰ γίνει ὁ ἔμφυχος καὶ καθάρωτατος Ναὸς τοῦ Σωτῆρος. Αὐτὴ, πού τριετίζουσα εἰσάγεται κατὰ μοναδικὴ ἐξαίρεση στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀξιώθηκε νὰ καταστήσει τὴν κοιλία της Ἅγια τῶν Ἁγίων, ὅπου εἰσῆλθε καὶ κυοφορήθηκε ὁ σεσαρκωμένος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ὅμως δὲν κατέστη μόνο μπτέρα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ μπτέρα ὅλου τοῦ κόσμου. Γιατὶ δὲν εἶναι μόνο ἡ κλίμαξ, διὰ τῆς ὁποίας κατέβηκε ὁ Θεὸς στὸν κόσμο, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἡ γέφυρα, πού ὀδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους στὸν οὐρανό. Εἶναι αὐτὴ πού περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀνθρώπινη ἢ ἀγγελικὴ ὑπαρξη ἔχει παρηρσία στὸν ἐπουράνιο θρόνο τοῦ Υἱοῦ της, γι' αὐτὸ καὶ κάθε πονεμένη ψυχὴ σ' αὐτὴν κατὰ πρῶτο λόγο ἀπευθύνεται καὶ ζητᾷ τὴ μεσιτεία καὶ τὶς πρεσβεῖες της. Εἶναι αὐτὴ, τὴν ὁποία ὁ λαὸς μας, εἴτε πιστεύει στὸ Θεὸ εἴτε δὲν πιστεύει, τὴν ἐπικαλεῖται στὶς δύσκολες στιγμὲς του, φωνάζοντας «Παναγία μου».

Ἡ πιό «ὄμορφη» γυναίκα*

Νίκης Τρακοσιῆ
Φιλολόγου

Αίγα τά γεγονότα τῆς ζωῆς τῆς Παναγίας πού εἶναι γνωστά καί καταγραμμένα. Πολλή ἡ ἀγιότητα πού ἀποκαλύπτεται. Σέ καμιά ἄλλη ἀνθρώπινη ἱστορία δέ βρίσκουμε τόσους κρυμμένους θησαυρούς ἀρετῆς καί ἀγίου ὑποδείγματος σέ τόσο λίγα γεγονότα. Κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τῆς «Κεχαριτωμένης» ἐκπέμπει φῶς, γιά νά βρίσκουμε κι ἐμεῖς τό δρόμο νά φτάσουμε κοντά στό Θεό, νά πάρουμε κι ἐμεῖς λίγη Χάρη.

Ἡ **ἀγνότητά** τῆς λάμπει στά Εἰσόδια καί τόν Εὐαγγελισμό. Εἶναι ἡ Παναγία ὁ «καθαρώτατος ναός τοῦ Σωτῆρος». Αὐτή ἡ τέλεια καθαρότητα ψυχῆς καί σώματος προσήλκυσε τή Χάρη τοῦ Θεοῦ καί τήν ἔκανε ἄξια νά γίνει «ἡ χώρα τοῦ Ἀχωρήτου», νά γίνει ἡ Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Αὐτή ἡ ἀγνότητα, πού θυμίζει τά πολύ μικρά παιδιά, στήν Παναγία συνδυαζόταν, μ' ἕνα θαυμαστό τρόπο, μέ τή **σύνεση** καί τή **φρόνηση**, πού συνήθως ταυτίζεται μέ τήν ὠριμότητα καί τή γεροντική ἡλικία. Ἡ πολύ λογική ἐρώτηση «*πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;*» στήν εἶδηση πού τῆς ἔφερε ὁ Ἀρχάγγελος, ὅτι θά γεννήσει Υἱόν, ἡ προσπάθειά τῆς νά ἐξιχνιάσει μέ βεβαιότητα ὅτι αὐτά πού ἔβλεπε καί ἄκουε ἦταν ἀπό τό Θεό καί ὄχι μία δαμονική ἀπάτη, δείχνουν μία πνευματική ὠριμότητα πού ὑπερβαίνει τή συνηθισμένη γιά τήν ἡλικία τῆς Παναγίας.

Σέ αὐτά τά γεγονότα λάμπει καί ἡ **σεμνότητα** τῆς Παναγίας καί ἡ **αἰδώς**. Ἀρετές πού ξεχάστηκαν ἀπό τούς περισσότερους ἀνθρώπους κι ὅμως εἶναι στολίδι πολύτιμο γιά τόν ἄνθρωπο. Γιατί μόνο ὁ ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος ἀπό τό Θεό μέ αὐτές τίς ἀρετές, πού τόν κάνουν νά αισθάνεται τήν ἀνάγκη νά περιοφρουρεῖ τόν ἑαυτό του, νά ντρέπεται γιά ὅ,τι θίγει τήν ἀξιοπρέπεια, γιά ὅ,τι τόν ἐκθέτει καί τόν ὑποτιμᾷ ὡς ἄνθρωπο.

Ἡ τέλεια **ὑποταγή** στό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι γιά τήν Παναγία τρόπος σκέψης καί ζωῆς. Ἡ **πίστις** τῆς στό Θεό τήν κάνει νά ἀφίνεται κυριολεκτικά νά ὀδηγεῖ Ἐκεῖνος τή ζωή τῆς, χωρίς νά ταράσσεται, νά διερωτᾶται ἢ νά στενοχωριέται. Πολλά εἶναι τά παράδοξα στή ζωή τῆς. Πολλά θά ἐλέγχονταν ἀπό

* Απόσπασμα ἀπό τό βιβλίο τῆς «Παναγία, ἡ Μητέρα τῶν Χριστιανῶν», σελ. 64.

τὴν ἀνθρώπινη λογική σάν ἀπαίριαστα μέ τήν κλίση τῆς. Γιατί ἡ ταλαιπωρία γιά τό ταξίδι στή Βηθλεέμ; Γιατί σέ τόσο ἄθλιες συνθήκες ἡ Γέννηση τοῦ Παιδιοῦ τῆς; Γιατί τόσο ἀδιαφορία ἀπό τούς ἀνθρώπους καί τό μῖσος τοῦ Ἡρώδη; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀναγκαστική φυγή στήν Αἴγυπτο; Πολλά «γιατί» θά πρόβαλλε μία ὀλιγόπιστη διάνοια γιά ὅλη τήν πορεία τῆς Θεοτόκου, μέ μεγαλύτερο καί τελείως ἀκατανόητο σταθμό τό Γολγοθά. Ὅμως, ἡ Παναγία, ἀπό τή στιγμή πού εἶπε τό «*ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου*», δέν ἄλλαξε διάθεση. Μέ ἤρεμη σταθερότητα ζεῖ τόν πόνο, τόν κόπο, τήν ταλαιπωρία τῆς. Δέν ἔχει δικό τῆς θέλημα. Ὑπηρετεῖ τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Αὐτό εἶναι ἡ ζωή τῆς.

Εἶχε μία ἐσωτερική δύναμη ἡ Παναγία, πού τῆς ἔδινε ἀντοχή σέ κάθε ὀδυνηρό καί ἀνεξήγητο γεγονός. Εἶχε τήν **ὑπομονή**. Οὔτε ἡ σωματική ταλαιπωρία οὔτε ὁ ψυχικός πόνος οὔτε οἱ δυσκολίες ἀπό τούς ἀνθρώπους μποροῦσαν νά ἀντιμετωπιστοῦν χωρίς αὐτή τή μυστική δύναμη πού κρατοῦσε πραγματικά τήν ψυχή τῆς ἀτάραχη, μέσα στίς τόσες ἀνεξήγητες δυσκολίες.

Ἡ ὑπομονή καί ἡ ὑποταγή τῆς δέν ἀποδείκνυε μόνο τήν πίστη τῆς στό Θεό, ἀλλά καί τό πνεῦμα τῆς θυσίας καί τήν **αὐταπάρνησή** τῆς. Διερωτᾶται κανεῖς, ἂν ἡ ζωή τῆς Παναγίας εἶχε ποτέ κάποια ἄνεση. Ἡ φτώχεια καί οἱ ἄλλες καθημερινές μικροδυσκολίες ἦταν ἡ προετοιμασία τῆς γιά τά μεγάλα καί δύσκολα γεγονότα. Οὔτε ἄφηνε κάπου νά διαφανεῖ κάποιο δικό τῆς θέλημα, κάτι πού θά ἱκανοποιοῦσε τήν ἴδια.

Ἐκεῖ πού ζητᾷ κάτι ἀπό τόν Υἱό τῆς, τό ζητᾷ γιά τούς ἄλλους. Στενοχωριέται ἡ Παναγία στό συγγενικό γάμο γιά τήν ἔλλειψη κρασιοῦ, θέλει νά βοηθήσει, μά ἡ ἴδια τί μπορεῖ νά κάνει; Γι' αὐτό ζητᾷ τόσο διακριτικά βοήθεια ἀπό τόν Υἱό τῆς. Ἡ εὐαισθησία τῆς σέ αὐτό τό μικρό περιστατικό φανερώνει τήν πλοῦσια σέ ἀγάπη καρδιά τῆς. Αὐτή τήν **ἀγάπη** πού ὅλοι οἱ πιστοὶ ἐμπιστευόμαστε, ὅταν τήν ἱκετεύουμε νά μεσιτεύει γιά μᾶς.

Ἡ Παναγία εἶναι μία μεγάλη ἥρωίδα. **Ἡρωισμός** δέν εἶναι μόνο τό νά θυσιάστει κάποιος γιά κάτι πού θεωρεῖ ἀνώτερο ἀπό τή ζωή του, σέ μία κρίσιμη στιγμή. Ἡρωισμός εἶναι καί ἡ συνεχῆς θυσία τῆς ζωῆς καί τοῦ θελήματός μας. Αὐτό τόν ἥρωισμό ἔδειξε ἡ Παναγία ἀπό τή στιγμή πού εἶπε τό «*ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου...*» μέχρι τό τέλος, ὅταν στάθηκε καρτερικά κάτω ἀπό τό Σταυρό τοῦ Υἱοῦ τῆς.

Ἡ Μαρία πρόσφερε τόν ἑαυτό τῆς, γιά νά γίνει Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, γνωρίζοντας τούς σκληρούς νόμους τῶν Ἑβραίων καί ἔχοντας συνείδηση ὅτι ἡ σεμνότητά τῆς δέν τῆς ἐπέτρεπε νά ἀνακοινώσει ὅ,τιδήποτε στόν Ἰωσήφ. Δέν ὑπολογίζει τό ἐνδεχόμενο τῆς προσβολῆς, τῆς διάλυσης τοῦ ἀρραβῶνα τῆς καί τῆς σκληρῆς τιμωρίας. Καί ὁ Θεός τελικά τήν ἀπάλλαξε ἀπό τήν ὑποψία καί τήν τιμωρία γιά τήν ἐγκυμοσύνη τῆς, ἀλλά ἡ εὐθύνη νά εἶναι Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἦταν πάντα πολύ βαριά καί ὀδυνηρή. Ἡ Παναγία, ὅμως, εἶχε ἤδη δώσει τόν ἑαυτό τῆς.

Ἡ Παναγία δέ μιλά, δέ δημοσιεύει τά «μεγαλεῖα» πού τήν ἀξιώνει ὁ Θεός νά ζεῖ. Οὔτε τίς ἔγνωιες οὔτε τόν πόνο οὔτε τό σπαραγμό τῆς ψυχῆς τῆς ἐκφράζει στους ἀνθρώπους. Ἡ Παναγία **προσεύχεται**.

Ἡ ὠδή τῆς φανερώνει ὅτι σέ νεαρή ἡλικία γνώριζε καλά τίς προ-

σευχές των Αγίων της Παλαιάς Διαθήκης, και στή συνέχεια δύναμή της ήταν ή καταφυγή στο Θεό. Κι όταν έβλεπε κι άκουε τά μεγαλεία του Υιού της, δέ μιλούσε, δόξαζε τό Θεό.

Είναι πολλές οι άρετές που συνθέτουν τό πνευματικό κάλλος, τίν υπέροχη ψυχική όμορφιά της Παναγίας. Όλες, σάν ξεχωριστά, πολύτιμα πετράδια, δένονται στερεά μεταξύ τους και έχουν βάση σταθερή: τίν ταπεινώσή της. Όσο ό έγωισμός, ή έπαρση, ή επίδειξη άσχημίζουν τόν άνθρωπο και νοθεύουν άκόμα και τίς πιό ώραιες του πράξεις, τόσο ή ταπεινώση όμορφαίνει τόν άνθρωπο. Προσελκύει τό βλέμμα του Θεού, τή Χάρη Του. Τόν κάνει άξιο νά του χαριστούν και οι άλλες άρετές. Και ή Παναγία ξεκίνησε ταπεινά, συνέχισε και τελείωσε ταπεινά τή ζωή της, έστω κι άν τιμήθηκε όσο κανένας άλλος από τό Θεό. Ό Θεός τίν τιμά ως τή μόνη «Κεχαριτωμένη», όμως, αυτή ζει σωπηλά τά μεγαλεία του Θεού, χωρίς νά διεκδικεί τίποτε από τίν τιμή και τή δόξα των ανθρώπων.

Η Παναγία διδάσκει μέ τή **σωπτή** της. Βιώνει μέσα στην ψυχή της όλα τά γεγονότα, τά ζει σε άμεση επικοινωνία μέ τό Θεό, και ποτέ δέ λέγει κάτι που θα φαινόταν σάν διεκδίκηση κάποιας προσοχής εκ μέρους των ανθρώπων ή διάθεση προβολής.

Η Παναγία **ξέρει νά άκούει**. Και δέν είναι τόσο συχνό άνάμεσα στους ανθρώπους αυτό. Άκούει μέ προσοχή τίν Έλισάβετ και ύστερα εκφράζει ή ίδια όχι τά προσωπικά της ζητήματα, αλλά τή δοξολογία της. Άκούει τους ποιμένες που διηγούνται τίν όπτασία και τόν ύμνο των αγγέλων, χωρίς νά σπεύδει νά πει τά δικά της βιώματα. Άκούει και «*συμβάλλει εν τή καρδιά αυτής*» όλα όσα λέγονται για τόν Υιό της. Μαζεύει σάν πολύτιμο θησαυρό τά λόγια των ανθρώπων για τόν Υιό της.

Τά λόγια της είναι λίγα, ελάχιστα, όμως εκλεκτά, βγαλμένα από τίν άγία καρδιά της. Έξωτερικευση ενός ώραιου έσωτερικού κόσμου.

Στόν Ευαγγελισμό φανερώνει τή σεμνότητα, τή σύνεση, τίν ταπεινώση, τίν ύποταγή, μέσα στα λίγα λόγια που απευθύνει στόν Αρχάγγελο. Στην Έλισάβετ ξεχειλίζει ή καρδιά της μέ τή δοξολογία και φανερώνεται ή **βαδιά γνώση των Γραφών**.

Στήν Κανά φανερώνει τίν άγάπη για τους ανθρώπους και τό σεβασμό προς τό Χριστό. Ό λόγος που έπτε στους ύπνρέτες φτάνει και σε μās συμβουλή μητρική στα παιδιά της, τους Χριστιανούς όλων των εποχών: «*Ό,τι άν λέγη ύμιν ποιήσατε*».

Άν άκούσουμε τή συμβουλή της, θά χαρίσει και σε μās ό Θεός τίν πραγματική άρετή, αυτό τό ψυχικό κάλλος, τίν έσωτερική όμορφιά που διέκρινε αυτήν, που ξεχωρίζει από όλους τους ανθρώπους για τίν πνευματική όμορφιά της...

Η Παναγία «*έγινε δοχείο που έκρυβε μέσα της κάθε άρετή. Και αυτό τό κατορθωσε μέ τό νά απομακρύνει τό νου της από κάθε επιθυμία, που άφορά στην ύλική και σαρκική ζωή. Έτσι διατήρησε και τίν ψυχή της καθαρή, όπως άγνό ήταν και τό σωμα της, όπως ταίριαζε σε αυτήν που επρόκειτο νά δεχτεί στα σπλάχνα της τόν Θεό. Αυτός, επειδή είναι Άγιος, αναπαύεται στους άγιους. Κέρδισε, λοιπόν, τίν άγιοςύνη και αναδείχτηκε ναός άγιος και θαυμαστός και άξιος για νά κατοικεί σε αυτόν ό Θεός*».

(Ιωάννου Δαμασκηνού, ΕΠΕ 1, σ. 480)

ΤΟ ΚΑΝΔΗΛΙ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΡΙ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Σάββα Παρη
Θεολόγου

Μέ τή λατρευτική ζωή και ιδιαίτερα μέ τό μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας οι πιστοί έρχονται σε κοινωνία άγάπης μέ τό Θεό. Στην επιτυχία του σκοπού αυτού, που φέρνει τή σωτηρία μας, συμβάλλουν και κάποια αισθητά μέσα, που τό καθένα έχει τό δικό του νόημα και τή δική του σημασία.

Τίποτα μέσα στην Έκκλησία δέν γίνεται τυχαία και άσκοπα. Τά ιερά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται και οι ιεροπραξίες που γίνονται κρύβουν πίσω τους ένα βαθύτατο συμβολισμό και έχουν στόχο νά βοηθήσουν τόν πιστό νά κατανοηθεί, αλλά και νά βιώσει έμπρακτα τίν ούράνια Θεία Λειτουργία και κοινωνία του μέ τό Θεό.

Μέσα, λοιπόν, στο χώρο του ναού και τή λατρευτική άτμόσφαιρα, που δημιουργείται κατά τίν τέλεση των Μυστηρίων, σημαίνοντα ρόλο παίζουν τά κανδήλια και τά κεριά, τά όποια χρονολογούνται από αρχαιοτάτων χρόνων.

Η χρήση τους κατά
τους πρό Χριστού χρόνους

Άνασκαφικά εύρήματα από τίν αρχαιότητα μαρτυρούν ότι στις αρχαίες Λατρείες των ειδωλολατρικών θεοτήτων χρησιμοποιούσαν λύχνους, λαμπάδες, δάδες, τά όποια φώτιζαν τό χώρο, όπου γινόταν ή Λατρεία. Στην Π.Δ. επτάφωτος λυχνία έκαε πρό του θυσιαστηρίου, ενώ οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν λύχνους κατά τή λατρεία του δωδεκαθέου. Έτσι, λοιπόν, τίς συνήθειες αυτές οι Χριστιανοί, οι όποιοι προέρχονταν από Ιουδαίους ή από Έθνικούς, τίς διατήρησαν και στή νέα τους πύ-

στη, άφου, όμως, τους έδωσαν διαφορετική σημασία.

Η χρήση τους κατά
τίν μετά Χριστόν εποχή

Στους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού τά κανδήλια και τά κεριά έξυπηρετούσαν πρακτικές κυρίως άνάγκες, δηλαδή φώτιζαν τό χώρο κατά τή διάρκεια των προσευχών που γίνονταν τή νύκτα. Τίν περίοδο των διωγμών της Έκκλησίας, κατά τους όποιους ή Λατρεία γινόταν κατ' άνάγκη σε κλειστούς χώρους, οι πιστοί χρησιμοποιούσαν πάλι τά ίδια μέσα φωτισμού. Μέ τίν πάροδο, όμως, των χρόνων ή φωταγόνηση των ναών τελειοποιήθηκε και χρησιμοποιούνταν πλέον πιό σύγχρονα μέσα φωτισμού, δηλαδή λαμπτήρες και πολυέλαιοι. Παρόλα αυτά, τό κερί και τό κανδήλι παρέμειναν αναπόσπαστο στοιχείο της Λατρείας μας, προσλαμβάνοντας άλλη σημασία και συμβολισμούς, κυρίως πνευματικούς. Αυτό τό διαπιστώνουμε από τή χρήση τους, που γίνεται σήμερα στους ναούς μας, αλλά και γενικά από τους Χριστιανούς που τά χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή. Στους ναούς ανάβουν κανδήλες κρεμαστές μπροστά από τίς ιερές εικόνας του τέμπλου. Στο Άγιο Βήμα και ή «άκοίμητη κανδήλα», που τοποθετείται μπροστά στόν Έσταυρωμένο και διατηρείται πάντοτε άναμμένη. Κοντά στο παγκάρι βρίσκονται τά μανουάλια, στα όποια ό πιστός, άφου εισέλθει στο ναό, ανάβει τό κερί του. Στα σπίατα μας, επίσης, υπάρχουν κανδήλια και κεριά μπροστά στο εικονοστάσι. Τό ίδιο βλέπουμε νά γίνεται στα

κοιμπήρια, στά προσκυντήρια που βρίσκονται στους δρόμους κ.λπ. Όλα αυτά έχουν τό δικό τους πνευματικό συμβολισμό.

Συμβολισμός

Ό περισσότερος κόσμος άγνοεί γιατί άνάβουμε ως Χριστιανοί στους ναούς, στά σπίτια μας κ.λπ. κανδήλια καί κεριά. Άρκετοί, μάλιστα, δίνουν αυθαίρετες εξηγήσεις, όπως ότι χρησιμοποιούνται για καλλωπιστικούς σκοπούς ή για να ενισχύσουν οικονομικά τήν Έκκλησία. Θά πρέπει, λοιπόν, ως Όρθόδοξοι Χριστιανοί να γνωρίζουμε τους συμβολισμούς κάθε λειτουργικής πράξης, ούτως ώστε να λατρεύουμε τό Θεό «έν πνεύματι καί αληθεία» (Ιω. δ', 24).

Στό παραπάνω, λοιπόν, έρώτημα τήν άπάντησι δίνουν δύο σπουδαίοι Θεολόγοι καί άγιοι τής Έκκλησίας μας ό άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης καί ό άγιος Νικόδημος ό Άγιορείτης.

Τό κερί

Ό άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης λέει ότι τό κερί πού άνάβουμε συμβολίζει:

- α) Τήν καθαρότητα τής ψυχής μας, όταν είναι κατασκευασμένο από καθαρό κερί μέλισσας.
- β) Τήν πλαστικότητα τής ψυχής μας, μιά καί εύκολα πάνω του μπορούμε να χαράξουμε ό,τιδήποτε.
- γ) Τή Θεία Χάρη, επειδή τό κερί προέρχεται από τά άνθη πού ευωδιάζουν.
- δ) Τή θέωση, στήν όποία πρέπει να φθάσουμε, επειδή τό κερί ανακατεύεται με τί φωτιά καί τής δίνει τροφή.
- ε) Τό φώς του Χριστού, καθώς καίει καί φωτίζει στό σκοτάδι.
- στ) Τήν άγάπη καί τήν ειρήνη, πού πρέπει να χαρακτηρίζουν κάθε Χριστιανό, επειδή τό κερί καίγεται, όταν φωτίζει, αλλά

καί παρηγορεί τόν άνθρωπο με τό φώς του μέσα στό σκοτάδι.

Ό άγιος Νικόδημος ό Άγιορείτης βλέπει άλλους έξι συμβολισμούς για τό άναμμα του κεριού. Αυτό γίνεται:

- α) Είς δόξαν Θεού, ό όποιος είναι τό αληθινό καί μοναδικό φώς πού φωτίζει κάθε άνθρωπο.
- β) Πρός διάλυση του σκότους τής νύκτας καί προς παρηγορία μας από τόν φόβο του σκοταδιού.
- γ) Για να δείξουμε ότι έχουμε χαρά στήν ψυχή μας.
- δ) Για να τιμήσουμε τους Άγίους καί τους Μάρτυρες τής πίστώς μας, μιμούμενοι, έτσι, τους παλαιούς Χριστιανούς πού άναβαν κεριά στους τάφους των Μαρτύρων.
- ε) Για να φανούν τά καλά έργα των Χριστιανών, κατά τό «ούτω λαμπράτω τό φώς ύμών έμπροσθεν των ανθρώπων, όπως ιδωσιν ύμών τά καλά έργα καί δοξάσωσι τόν Πατέρα ύμών τόν έν τοις ουρανοίς» (Ματθ. ε', 16).
- στ) Για να συγχωρηθούν οι άμαρτίες εκείνων πού άνάβουν κερί καί εκείνων υπέρ των όποιων τό άνάβουν.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι τό κερί πού βρίσκεται «ξαπλωμένο» στό παγκάρι του ναού συμβολίζει τό νεκρό σώμα μας. Όταν τό βάζουμε όρθιο καί άναμμένο πάνω στό μανουάλι όμολογούμε τήν πίστη στή κοινή άνάστασι κατά τήν Δευτέρα Παρουσία, κατά τό «προσδοκά άνάστασιν νεκρών» του Συμβόλου τής Πίστώς.

Άνάβοντας, λοιπόν, κερί, πρέπει να θυμόμαστε ότι όφείλουμε να ζούμε μέσα στό φώς πού πήραμε με τήν βάπτισή μας. Γι' αυτό ή βάπτισι όνομάζεται Φώτισμα καί κατά τήν διάρκεια του Μυστηρίου κρατάμε άναμμένες λαμπάδες. Τό φώς αυτό είναι τό

πύρ τής Πεντηκοστής, τό φώς του Άγίου Πνεύματος καί άνανεώνεται μέσα μας κάθε φορά πού συμμετέχουμε στή Θεία Λειτουργία.

Τό κανδήλι

Τά κανδήλια με τό λάδι τής έλιās δίνουν μία ξεχωριστή νότα, γιατί με τήν ίλαρότητα τής φλόγας τους προκαλούν κατάνυξη στους πιστούς. Έχουν σχήμα κυκλοειδές, για να διπλώσουν ότι ή Χάρη του Κυρίου δεν έχει αρχή καί τέλος. Τό άναμμά τους ένέχει τό συμβολισμό ότι προσφέρεται ως θυσία σεβασμού καί τιμής προς τό Θεό καί τους Άγίους Του. Συμβολίζουν, επίσης, τό φώς του Χριστού πού φωτίζει κάθε άνθρωπο, καθώς καί τό παράγγελμα του Χριστού ότι πρέπει να είμαστε, οι Χριστιανοί, τό φώς του κόσμου.

Ό Έπίσκοπος Άχιρίδος Νικόλαος Βελμιρόβιτς άναφέρει έπτά λόγους για τους όποιους άνάβουμε τό κανδήλι:

- α) Για να μάς θυμίζει τήν ανάγκη για άδιάλειπτη προσευχή.
- β) Για να φωτίζει τό χώρο καί να διώκει τό σκότος, όπου επικρατούν οι δυνάμεις του κακού.
- γ) Για να μάς θυμίζει ότι ό Χριστός είναι τό μόνο αληθινό Φώς καί ή πίστη σε Αυτόν είναι Φώς.
- δ) Για να μάς θυμίζει ότι ή ζωή μας πρέπει να είναι φωτεινή, όπως των Άγίων, τους όποιους ό Άπόστολος Παύλος όνομάζει «τέκνα φωτός».
- ε) Για να μάς θυμίζει ότι, όπως τό κανδήλι άπαιτεί τό δικό μας χέρι για να άνάψει, έτσι καί ή ψυχή άπαιτεί τό χέρι του Θεού, δηλαδή τή Χάρη Του, για να ζει.
- στ) Για να μάς θυμίζει τήν άγάπη προς τό

Θεό.

ζ) Για να μάς θυμίζει ότι πρέπει τό θέλημα μας να καίγεται με τί φλόγα τής άγάπης προς τό Χριστό καί να ύποτάσσεται πάντοτε στό θέλημα του Θεού.

Τό λάδι των κανδηλιών - τό όποιο πρέπει να είναι πάντοτε έλαιόλαδο - μάς θυμίζει τό άπειρο έλεος του Θεού καί τό φώς τους μάς θυμίζει ότι πρέπει ή ζωή μας να είναι φωτεινή καί άγια. Να σημειώσουμε ότι τό λάδι στά αρχαία έλληνικά λέγεται «έλαιον», ένδ ή άγάπη του Θεού «έλεος». Επειδή, όμως, άκούγονται παρόμοια, τό «έλαιον» συμβολίζει τό έλεος του Θεού. Έτσι, λοιπόν, όπως ό Κύριος προσευχήθηκε στον κήπο των Έλαιών, έτσι καί ό ναός με τά κανδήλια μετατρέπεται σε νέο κήπο των Έλαιών, αλλά καί έλέους θεϊκού.

Άνακεφαλιώνοντας, θα λέγαμε ότι τό κερί, τό κανδήλι καί τό λάδι ύποβοηθούν καί διεγείρουν τήν ψυχή καί τή διάνοια του ανθρώπου σε συνειδητή συμμετοχή στήν πνευματική λατρεία. Μετέχουν, όπως καί όλα τά αισθητά άντικείμενα του ναού, στήν ευχαριστιακή προσφορά πού δίνουμε έμεις οι άνθρωποι στό Θεό κατά τί διάρκεια τής

Θείας Λειτουργίας. Έξαγιάζονται καί μετέχουν στον άγιασμό πού δέχεται ή πλάσι από τόν Πλάστη. Τό άναμμά τους δεν γίνεται, γιατί τό έχει ανάγκη ό Θεός, αλλά γιατί είναι ένας τρόπος να δείξουμε τήν ευλάβειά μας στό Θεό. Πρέπει τό άναμμά τους να συνοδεύεται από μία ύποδειγματική πνευματική ζωή, σύμφωνη με τό θέλημα του Θεού, για να γίνουμε καί έμεις, όπως καί οι Άγιοί μας, «τέκνα φωτός».

Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

ΩΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ
ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Πρωτοπρ. Τέλλου Παπαδόπουλου
Θεολόγου - Νομικού

(Μέρος Στ')

Προσπάθεια διερεύνησης
των αιτίων

Αναφέραμε στο προηγούμενο άρθρο ότι, αν θέλουμε να λύσουμε ριζικά το ποιμαντικό πρόβλημα του πολιτικού γάμου - με άλλα λόγια, αν θέλουμε να ελαχιστοποιήσουμε, ει δυνατόν μέχρι μηδενισμού, τον αριθμό των Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἐπιλέγουν τὸν πολιτικὸ ἀντὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γάμου - θὰ πρέπει νὰ ἐπικεντρώσουμε τὴν ποιμαντικὴ μας προσπάθεια στὸν

τομέα τῆς πρόληψης. Ἔχουμε ἤδη ἐπισημάνει, ὅτι μίᾱ ἀπὸ τίς κύριες πρωτογενεῖς αἰτίες πού ὀδηγοῦν στὴν ἀπαξίωση τῆς μυστηριακῆς διάστασης τοῦ γάμου, εἶναι οἱ ποικίλες παρανοήσεις καὶ ἡ ἐν γένει σύγχυση περὶ τὸ νόημα, τὴ θέση καὶ τὴ σχέση τῶν ἐπιμέρους στοιχείων πού συνθέτουν τὸ ὅλο πλέγμα τῆς γενετήσιας λειτουργίας καὶ κυρίως αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν πράξη τῆς σωματικῆς συνεύρεσης ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἐπομένως, ἡ πρώτης προτεραιότητας προληπτικὴ προσπάθεια πρέπει νὰ κατατείνει στὴν ἄρση τῆς πιὸ πάνω σύγχυσης καὶ στὴ διαμόρφωση ὀρθῆς ἀντίληψης τῶν πραγμάτων στὴν ψυχὴ ἰδίως τῶν παιδιῶν καὶ ἐφήβων μας.

Γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ κατανοητὴ αὐτὴ ἡ αἰτιώδης σχέση μεταξύ, ἀπὸ τὴ μίᾱ, τῆς σύγχυσης περὶ τὸ νόημα καὶ τὴν ἀξία τῆς πράξης τῆς σωματικῆς συνεύρεσης καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη, τῆς ἀπαξίωσης τῆς μυστηριακῆς διάστασης τοῦ γάμου,

θὰ ἀναφέρουμε κάποια παραδείγματα παρμένα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ. Ὁ κάθε ἄνθρωπος, σὲ κάποια φάση τῆς ζωῆς του, ἔχει πραγματοποιήσει μίᾱ ἐργασία ἢ ἔχει ἐκτελέσει μίᾱ πράξη γιὰ πρώτη φορά: Ἀ.χ. ὑπῆρξε μίᾱ πρώτη φορά στὴ ζωὴ μας πού φάγαμε φαγητὸ μαγειρεμένο ἀπὸ ἐμᾶς τούς ἰδίους, μίᾱ πρώτη φορά πού μπήκαμε ὡς μαθητὲς Δημοτικοῦ σὲ αἴθουσα διδασκαλίας, μίᾱ πρώτη φορά πού ὀδηγήσαμε ποδήλατο ἢ αὐτοκίνητο κ.ο.κ. Προφανῶς, πρὶν τὴν ἐπιτέλεση τῶν πράξεων αὐτῶν δὲν ἦταν ἀναγκαῖο νὰ λάβει χώρα ὁποιαδήποτε ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία. Βεβαίως, ἀκόμα καὶ τὰ πλέον ἀσίμαντα πράγματα τῆς ζωῆς ἓνας πιστὸς Χριστιανὸς τὰ κάνει «ἀναφορά» στὸ Θεὸ διὰ τῆς προσευχῆς. Ὅμως, προφανῶς, μόνο γιὰ τὰ πολὺ σοβαρὰ καὶ βαρυσίμαντα εἶναι ἀνάγκη νὰ προηγηθεῖ ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία.

Ἄν κάποιος, λοιπόν, θεωρεῖ τὴν πράξη τῆς σωματικῆς συνεύρεσης ἀνδρὸς καὶ γυναικός ὡς ἠθικὰ οὐδέτερη καὶ ἐνταγμένη στὸν κύκλο τῶν δραστηριοτήτων τῆς καθημερινότητας, ὅπως οἱ πιὸ πάνω, προφανῶς, δὲν μπορεῖ νὰ κατανοήσει γιατί εἶναι ἀναγκαῖο νὰ λάβει χώρα ὁλόκληρη μυστηριακὴ ἀκολουθία τῆς Ἐκκλησίας, πρὶν τὴν ἐπιτέλεσὶ τῆς, προκειμένου νὰ καταστῇ εὐλογημένη ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ὄχι ἁμαρτία.

Στὸ σημεῖο αὐτό, ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ καταγράψουμε μίᾱ ἐμπειρικὴ παρατήρηση, ἀπ' τὴν ὁποία φαίνεται σαφῶς ὅτι μίᾱ μεγάλη μερίδα τῶν σημερινῶν νέων πράγματι δὲν θεωρεῖ ἢ

δὲν θέλει νὰ θεωρεῖ τὴν, ἐκτὸς ἐκκλησιαστικοῦ γάμου, ἐπιτέλεση τῆς πιὸ πάνω συμπεριφορᾶς καὶ ὄλων τῶν «συμπαρομαρτούντων» ἐπιμέρους ἐκδηλώσεων ὡς ἁμαρτία. Στὰ πλαίσια τῆς τέλεσης τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολόγησης ἀρκετὰ συχνὰ συναντοῦμε τὸ ἐξῆς φαινόμενο: Πολλοὶ νέοι, οἱ ὅποιοι γιὰ πρώτη φορά στὴ ζωὴ τούς προσέρχονται στὸ Μυστήριον, ἐνῶ ἀπὸ τὴ μίᾱ, αὐτοβούλως καὶ εὐκόλως, ὁμολογοῦν ἁμαρτίες τοῦ τύπου «εἶπα ψέματα», «ἔκλεψα», «θύμωσα» κ.ο.κ., ἀπὸ τὴν ἄλλη, τηροῦν σιγὴν ἀπόλυτον ἐν σχέσει μὲ πτώσεις περιστρεφόμενες περὶ τὴν πιὸ πάνω πράξη. Ὅταν δὲ ἐρωτηθοῦν περὶ τούτου (ἐμμέσως, βέβαια, καὶ μετὰ πολλῆς διακριτικότητας καὶ προσοχῆς), διαπιστώνεται ὅτι στίς πλείστες τῶν περιπτώσεων οἱ πτώσεις αὐτὲς ἔχουν λάβει χώρα καί, μάλιστα, ὄχι «ἄπαξ» καὶ μὲ ἓνα πρόσωπο, ἀλλὰ «πολλάκις καὶ μετὰ πολλῶν». Παρ' ὅλα αὐτὰ, δὲν ἀποκαλύπτονται, γιατί, τουλάχιστο ἐνσυνείδητα, δὲν ἀποτιμῶνται ὡς ἁμαρτία. Θεωροῦνται φυσικὲς συμπεριφορὲς τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τίς ὁποῖες, κατὰ τὴν ἀποψή τους, σχεδόν ὅλοι οἱ ἄλλοι νέοι καὶ νέες ἔχουν διαπράξει ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει, εὐλόγως θὰ ἤθελαν, ἀν τούς δινόταν ἡ εὐκαιρία, νὰ διαπράξουν. Βέβαια, ἐνδεχομένως σὲ κάποιες περιπτώσεις, ἡ ἀπόκριση νὰ εἶναι ἀποτοκος τοῦ αἰσθήματος τῆς ντροπῆς πού οἱ ἐξομολογούμενοι νοιώθουν ἐνώπιον τοῦ ἱερέως. Ὅμως, τοῦτο εἶναι μᾶλλον ἡ ἐξαίρεση. Κατὰ κανόνα ἡ ἀποσιώπηση εἶναι φυσικὴ συ-

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΥΣΗΣ

Ἐπισκόπου Καρπασίας κ. Χριστοφόρου

ΜΕΡΟΣ Γ'

Ὁ Ὁρθόδοξος τρόπος ζωῆς

Ὁ δικός μας τρόπος ζωῆς στηρίζεται ἐξ ὀλοκλήρου σ' αὐτό, τό ὁποῖο ἀποκαλοῦμε Ὁρθόδοξη Παράδοση. Πρέπει ὅμως νά διευκρινίσουμε τί σημαίνει Ὁρθόδοξη Παράδοση, διότι στούς περισσότερους ὑπάρχει μία σύγχυση καί λανθασμένη ἀντίληψη.

Πολλοί νομίζουν ὅτι Ὁρθόδοξη Παράδοση εἶναι ἡ μνημόνευση καί ἡ συνεχῆς ἐπίκληση τῶν παλαιότερων Πατέρων, ἀλλά καί τῆς ζωῆς τῶν Ἀποστόλων καί τῶν πρώτων Χριστιανῶν, καί γενικά ὁ τρόπος ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τῶν παλαιότερων ἐποχῶν. Χωρίς νά σημαίνει ὅτι ὅλα αὐτά δέν εἶναι ἡ Παράδοσή μας, Ὁρθόδοξη Παράδοση εἶναι κάτι πῶ οὐσιαστικό καί βαθύ. Εἶναι ἡ μετάγγιση τῆς ζωῆς τῶν ἁγίων στήν δική μας ζωή. Παράδοση εἶναι ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς τῶν ἁγίων, εἶναι ἡ

βίωση τῆς ἴδιας ἐμπειρίας, τήν ὁποία εἶχαν ἐκεῖνοι στήν δική μας ζωή. Στή συνέχεια θά ἐξετάσουμε δύο θέματα. Πρῶτον τί σημαίνει, γιά μᾶς τούς Ὁρθοδόξους, Παράδοση καί δεύτερον ποῖο εἶναι τό περιεχόμενο αὐτῆς τῆς Παράδοσης καί τί εἶναι ἐκεῖνο πού τήν διαφοροποιεῖ ριζικά ἀπό τήν Δυτική-εὐρωπαϊκή Παράδοση.

Ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση δέν εἶναι ἕνας τρόπος ζωῆς ἀνάμεσα σέ πολλούς ἄλλους, ἀλλά εἶναι ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στούς ἁγίους καί διά τῶν ἁγίων σέ μᾶς, ὥστε νά ἔχουμε τήν ἴδια θεωτική ἐμπειρία. Στή συνέχεια θά παραθέσω ὀρισμένα χωρία ἀπό τήν Καινή Διαθήκη, τά ὁποία μᾶς προσδιορίζουν μέ ξεκάθαρο τρόπο τήν ἀλήθεια αὐτή.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφοντας στούς Κορινθίους γ' αὐτή τήν Παράδοση, τούς λέγει ὅτι «*παρέδωκα ὑμῖν ἐν πρώτοις ὅ,τι καί παρέλαβον*» (Α' Κορ. ιε', 3). Τί παρέλαβε καί τί τούς παρέδωσε; Παρέλαβε τήν Ἀποκάλυψη τοῦ Χρι-

νέπεια τῆς μερικῆς «ἀναισθησίας» τῆς συνειδήσεώς τους, ἡ ὁποία ἐν σχέσει μέ τά ὡς ἄνω ἁμαρτήματα εἴτε σταδιακῶς ἔπαυσε νά λειτουργεῖ ἀποτρεπτικῶς ἢ ἐλεγκτικῶς εἴτε ἐξυπαρχῆς εἶχε «νεκρωθεῖ». Κατά τήν ἀντίληψη τῶν νέων αὐτῶν, τά «φυσικά», «συνήθη» καί «αὐτονόητα» τῆς ζωῆς δέν εἶναι ἁμαρτίες πού χρίζουν ἐξομολογήσεως. Καί ὅπως οἱ νέοι αὐτοί δέν αἰσθάνονται (ὀρθῶς, βέβαια) τήν ἀνάγκη νά ἐξομολογηθοῦν ὡς ἁμαρτία τήν παράλειψή τους νά ζητήσουν κάποια ἰδιαίτερη εὐλογία ἀπό τόν ἱερέα, ὅταν γιά πρώτη φορά στή ζωή τους ἐπιχείρησαν νά μαγειρεύσουν καί ἀκολούθως νά καταναλώσουν τό φαγητό πού παρασκεύασαν, ὁμοίως, καί κατ' ἀναλογία, δέν αἰσθάνονται (ἐσφαλμένως, βεβαίως) τήν ἀνάγκη νά ἐξομολογηθοῦν ὡς ἁμαρτία τίς σαρκικές πτώσεις τους μέ γυναίκα, μέ τήν ὁποία κανένας μυστηριακός γάμος δέν τούς συνέδεε.

Βέβαια, ἀπό τήν ἄλλη, πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι, ἐκτός ἀπό τούς πῶ πάνω νέους, ὑπάρχει καί μία ἄλλη, ἀρκετά μεγάλη, μερίδα, οἱ ὁποῖοι δέν διστάζουν νά ὁμολογήσουν τίς σαρκικές πτώσεις τους. Ὅμως, καί ἀπ' αὐτούς, δυστυχῶς, ἕνα μεγάλο ποσοστό προβαίνουν στήν ἐξαγόρευση αὐτή, κατά τρόπο μᾶλλον «δικαικός». Θεωροῦν, δηλαδή, ὅτι ἡ ὁμολογία τους εἶναι συστατικό στοιχεῖο τοῦ ὅλου λειτουργικοῦ πλαισίου τῆς «διαδικασίας» τῆς ἐξομολόγησής καί ὅτι, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἡ ὁμολογία αὐτή

εἶναι καρπός εἰλικρινοῦς μετανοίας ἢ ὄχι, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποτελεῖ ἀναγκαῖα (ἄλλα καί ἐπαρκῆ) συνθήκη γιά τήν ἐκδοση τῆς «ἀθωωτικῆς ἀπόφασης», δηλαδή τῆς «ἀπόσβεσης» τῶν ἐξομολογηθέντων ἁμαρτημάτων. Δυστυχῶς, πολλοί ἐξ αὐτῶν – καί γιά τό κατάντημα αὐτό ἐν πολλοῖς εὐθυνόμεστε ἐμεῖς, οἱ ποιμένες καί διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ (πρβλ. Ματθ. κ', 20) – δέν μπόρεσαν ἀκόμη νά κατανοήσουν (ἢ δέν θέλησαν νά κατανοήσουν) τήν ἀπάντηση, τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία δίδει στό καιριο ἐρώτημα: «*Γιά ποιό λόγο καί πῶς εἶναι δυνατό μία καί ἡ αὐτή συμπεριφορά, ἐάν λάβει χώρα πρό τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου, νά εἶναι ἁμαρτία, καί, μάλιστα, σοβαρότατο, ἐάν ὅμως συντελεσθεῖ μετά τό Μυστήριο, νά εἶναι πράξη εὐλογημένη*».

Ἡ προσπάθεια γιά νά δοθεῖ μία σαφῆς καί ὀλοκληρωμένη ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό, πού νά ικανοποιεῖ τί λογική, τό συναίσθημα καί γενικῶς ὅλο τό ψυχοσωματικό «εἶναι» τῶν νέων πρέπει νά ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τούς πρώτους στόχους τῆς Κατήχησης καί συνάμα μία ἰσχυρή παράμετρο τῆς προληπτικῆς ἐργασίας πρὸς μείωση (μέχρι, εἰ δυνατόν, μηδενισμοῦ) τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν πού ἐπιλέγουν τόν πολιτικό ἀντί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γάμου. Σκέψεις περὶ τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο ἡ ποιμαντική αὐτή προσπάθεια θά εὐδοθεῖ, θά παραθέσουμε σέ ἐπόμενα ἄρθρα.

στοῦ στόν ἴδιο, μέσα ἀπό τό ἔργο τῆς Θείας Οἰκονομίας (τόν Σταυρό, τόν Θάνατο, τήν Ταφή, τήν Ἀνάστασι, τήν φανέρωσι τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ στους Ἀποστόλους καί τόν Παῦλο) καί ὅτι ἡ βίωσι τῆς Χάρτις τοῦ Θεοῦ εἶναι μία πραγματικότητα (πρβλ. Α΄ Κορ. ιε΄, 3 - 10). Τήν πραγματικότητα, λοιπόν, τῆς θεώσεως, λέγει ὁ Ἀπόστολος, τήν ὁποία παρέλαβα ἀπό τόν Χριστό «εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι (οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι), οὕτω κηρύσσομεν καί οὕτως ἐπιστεύσατε» (Α΄ Κορ. ιε΄, 11).

Σέ ἄλλη περίπτωση ὁ ἴδιος Ἀπόστολος, γράφοντας στους Γαλάτες, τοὺς κάνει σαφές ὅτι «τό Εὐαγγέλιον τό εὐαγγελισθέν ὑπ' ἐμοῦ οὐκ ἔστι κατά ἀνθρώπων· οὐδέ γάρ ἐγὼ παρά ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλά δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Γαλ. α΄, 11 - 12).

Εἶναι φανερό ὅτι τό Εὐαγγέλιο, δηλαδή τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς σωτηρίας μας, δέν ἔχει νά κάνει τίποτα μέ τά ἀνθρώπινα κατασκευάσματα καί τίς ἐπιδιώξεις, ἀλλά εἶναι ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Χριστοῦ στους ἁγίους Του. Ἡ δέ Ἀποκάλυψη αὐτή ἔχει ἓνα καί μοναδικό σκοπό

νά ὀδηγήσει ὅλους τοὺς πιστοὺς στήν βίωσι τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί δι' αὐτῆς στήν σωτηρία. Γι' αὐτό καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, γράφοντας στους Ἐφεσίους, τοὺς ἐξηγεῖ γιατί ὁ Θεός ἀποκαλύπτει στους ἁγίους: «Ἐδωκε (ὁ Θεός) τοὺς μέν ἀποστόλους, τοὺς δέ προφήτας, τοὺς δέ εὐαγγελιστάς, τοὺς δέ ποιμένας καί διδασκάλους, πρὸς τόν καταρτισμόν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Εφεσ. δ΄, 11-13). Καί ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης στήν Α΄ Καθολική ἐπιστολή του μᾶς λέγει ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ προαιώνιος Θεός, ἀποκαλύφθηκε στους Ἀποστόλους καί Τόν ἄκουσαν, Τόν εἶδαν μέ τά μάτια τους, ἐβίωσαν τήν θεωτική Χάρη Του μέσα τους, Τόν ἐψηλάφησαν μέ τά χέρια τους καί μέσα ἀπό αὐτή τήν ἐμπειρία ἀπέκτησαν τήν βεβαιότητα ὅτι «ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καί ἐωράκαμεν καί μαρτυροῦμεν καί ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τήν ζωὴν τήν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τόν Πατέρα καί ἐφανερώθη ἡμῖν» (Α΄ Ἰωάν. α΄, 2). Μᾶς ἀποκαλύπτουν καί παραδίδουν αὐτή τήν ἐμπειρία λέγει ὁ Εὐαγγελιστής, «ἵνα καί ὑμεῖς κοι-

νωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν καί ἡ κοινωνία δέ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ Πατρὸς καί μετὰ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α΄ Ἰωάν. α΄, 3). Αὐτό σημαίνει ὅτι φθάνομε στήν κοινωνία μέ τόν Θεό μέσα ἀπό τήν κοινωνία μέ τοὺς ἁγίους. Ὅταν δέ λέγει ἐδῶ «κοινωνία» μέ τοὺς ἁγίους ἐννοεῖ τήν ἀπόκτησι τῆς ἴδιας πίστεως, τῆς ἴδιας ἐνάρετης καί ἁγίας ζωῆς καί τῆς ἴδιας ἐμπειρίας. Συνεπῶς, ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοσι εἶναι ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Χριστοῦ στους ἁγίους καί διὰ τῶν ἁγίων σ' ὅλα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό ἀκριβῶς ἐννοοῦσε καί ὁ Ἀπόστολος Ἰούδας, ὅταν ἔγραφε «ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει» (Ἰούδα, 3). Νά ἀγωνιζόμαστε καί νά ζοῦμε ὅπως ἔζησαν οἱ ἅγιοι, οἱ ὁποῖοι παρέλαβαν τήν πίστη ἀπό τόν Χριστό.

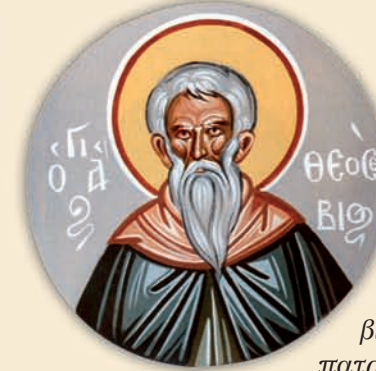
Τό περιεχόμενο τῆς Παράδοσις αὐτῆς εἶναι ἡ ἀγιότητα. Ἡ δέ ἀγιότητα καθορίζεται ἀπό τρεῖς βασικούς παράγοντες: Τήν **κάθαρσι** ἀπό τά πάθη καί τήν ἁμαρτία, τόν **φωτισμό** τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιάς καί τήν **θέωσι**, τήν ὄντολογική ἐνωσι μέ τήν ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ ἅγιοι ἀπέβλεπαν σ' αὐτή τήν κατάστασι, γι' αὐτό καί ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις τους συνδέονται μέ τόν σκοπό τῆς ἀγιότητας. Τά ἦθη καί τά ἔθιμα στήν Ὁρθοδοξία ἦταν πάν-

τοτε συνδεδεμένα μέ τόν στόχο τῆς θεώσεως. Ὁ γάμος, ἡ βάπτισι, οἱ ἐορτές τῶν Χριστουγέννων, τοῦ Πάσχα, τῶν οἰκογενειακῶν ἐορτῶν ἀπέβλεπαν καί εἶχαν ὡς κέντρο τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, πού εἶναι τό κατ' ἐξοχήν μέσο θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλες οἱ προετοιμασίες καί ὅλες οἱ ἐνέργειες τῶν πιστῶν ἔχουν ὡς κέντρο τόν Ναό καί τά θεωτικά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα ὅμως βλέπουμε ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν Χριστιανῶν ἐορτάζουν ἢ ἐπιτελοῦν τά μυστήρια τοῦ γάμου, τῶν βαπτίσεων κ.τ.λ. σάν αὐτά νά ἀποτελοῦν κοσμικά καί κοινωνικά γεγονότα, δηλαδή, μέ τό πνεῦμα καί τήν παράδοσι τῆς Εὐρώπης, πού ἔχει ὡς ἐπιδίωξι τήν ἡδονή καί τήν ἱκανοποίηση τῶν κοσμικῶν ἐπιθυμιῶν.

Στήν Ὁρθόδοξη Παράδοσι πρότυπό μας εἶναι ὁ ἅγιος, αὐτός πού καθάρισε τόν ἑαυτό του ἀπό τά πάθη, δέχθηκε μέσα του τόν φωτισμό τοῦ Θεοῦ καί ἔφθασε στήν θέωσι. Στήν Δύση πρότυπο ἔχουν τόν σοφό, τόν καλό ἀνθρώπο, τόν εὐγενή, τόν πλούσιο, τόν εὐδαίμονα, τόν ἐπιστήμονα, πού ὅμως μέσα τους κουβαλοῦν συσσωρευμένα τά πάθη καί γι' αὐτό εἶναι ἀποκομμένοι ἀπό τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτός ὁ λόγος, πού κατά κόσμον εἶναι

Ο ΟΣΙΟΣ ΘΕΟΣΕΒΙΟΣ Ο ΑΡΣΙΝΟΪΤΗΣ

Αγρος Γεωργίου Κάκκουρα
Θεολόγος

«**Τ**όν θεοσεβείας ἐπώνυμον Θεοσέβιον, τόν κλεινόν, τόν κεκρυμμένον θησαυρόν, τόν δοκιμώτατον ἰατρόν...» ἐπαινεῖ ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος σέ λόγο του πού ἐπιγράφεται «*Νεοφύτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καί ἐγκλείστου ἐγκώμιον εἰς τόν βίον καί τά θαύματα τοῦ ὁσίου καί θεοφόρου πατρός ἡμῶν Θεοσεβίου τοῦ Ἀρσινόϊτου*».

Τό «ἐγκώμιον» αὐτό ἀποτελεῖ καί τί μοναδική γραπτή πηγὴ γιὰ τόν Κύπριο Ὅσιο, τὸ θεοσεβῆ Θεοσέβιο. Ἴσως ὁ ἅγ. Νεόφυτος - πού ἔγραψε αὐτό τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς βυζαντινῆς περιόδου στὴν Κύπρο (1170 - 1190;) - νὰ εἶχε ὑπόψη του κάποια ἄλλη γραπτή πηγὴ. Πάντως, στὰ σίγουρα, ἦταν γνώστης καί ζοῦσε ὁ ἴδιος τὴν ἔντονη προφορική παράδοση τῆς περιοχῆς του γιὰ τὸ θαυματουργό ὄσιο Θεοσέβιο. Αὐτό φαίνεται καί ἀπὸ τὴν ζωντανή καί παραστατική ἀφήγηση, τόσο τοῦ θαυμαστοῦ θανάτου τοῦ Ὁσίου, ὅσο καί τῶν μετὰ θάνατον θαυμάτων του. Ἀπὸ τὸν πολυγραφοτάτο, λοιπόν, Ἐγκλειστο Νεόφυτο, ἀντλοῦμε καί ἐμεῖς καί παραθέτουμε τὰ πῶ κάτω γιὰ τόν Ἀρσινόϊτη Θεοσέβιο (Αἰγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, τόμος Γ', ἔκδ. Ἱερᾶς Βασιλικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου, Πάφος 1999, σ. 262 - 284).

«*Τούτου πατρίς ἦν ἡ πενιχρὰ κόμη Μελάνδρα, οὕτω καλουμένη, νήσου Κύπρου πόλεως Ἀρσινόης*». Τό χωριό Μελάνδρα ὑφίσταται μέχρι καί σήμερα στὴν περιοχή Πόλης Χρυσοχοῦς, πού ὡς γνωστόν εἶναι ὄντως ἡ ἀρχαία πόλις Ἀρσινόη. (Ἡ Μελάνδρα ἦταν μέχρι τὸ 1974 ἀμιγῆς τουρκοκυπριακὸ χωριό, καί ἡ πληροφορία τοῦ ἅγ. Νεοφύτου ἀποτελεῖ ἀκόμη μιὰ ἀπόδειξη τῆς ἐλληνικότητας τῆς περιοχῆς).

«*Μιχαὴλ δέ τούνομα ἦν ὁ πατήρ (αὐτοῦ), Ἄννα δέ ἐκέκλετο ἡ μήτηρ, εὐσεβεῖς ἐκάτεροι καί φιλόθεοι...*». Εἶχε ὁ Ὅσιος καί ἓνα ἀδελφὸ τόν Ἀρκάδιο, τὸ μετέπειτα Ἐπίσκοπο Ἀρσινόης καί ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας (ἐορτάζεται στίς 29 Αὐγούστου). Τούς δύο υἱούς οἱ γονεῖς «*ἀνέτρεφον φιλοφρόνως ἐν παιδείᾳ καί νοθεσίᾳ*». Ἡ οἰκογένεια ἦταν «*αὐτάρκης τόν βίον*». Ἔτσι, κατάφεραν νὰ στείλουν τόν μὲν Ἀρκάδιο στὴν Κωνσταντινούπολη μᾶλλον γιὰ σπουδές, καί ὅταν ἐπέστρεψε ἔγινε Ἐπίσκοπος, ἐξαιτίας τῶν ἀρετῶν του, ἐνῶ ὁ Θεοσέβιος παρέμεινε κοντὰ στους γονεῖς του καί ἔβασκε τὰ πρόβατα τῆς οἰκογένειας. Τό πότε ἀκριβῶς ἔζησε ὁ Ὅσιος δέν μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἐγκωμαστικός ἅγ. Νεόφυτος. Μελετιπές τοῦ «ἐγκωμίου» τόλμησαν, ἀφορμώμενοι

καταξιωμένοι, ἀλλὰ δυστυχημένοι καί ταλαιπωρημένοι, γιατί τούς λείπει ἡ ἀληθινή ζωή.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας πολέμησαν, καί πολεμοῦν, τίς ποικίλες αἱρέσεις καί ἰδεολογίες μέ σθένος, αὐτοθυσία καί ἐπιμονή, γιατί γνώριζαν, καί γνωρίζουν, ὅτι κλέβουν ἀπὸ τούς πιστούς τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση, τὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ καί τὴν ἐμπειρία τῆς θεώσεως, τὴν ὁποία κληρονόμησαν ἀπὸ τούς ἁγίους. Γι'

αὐτό καί ἡ ἀντιπαράθεσί μας μέ τούς Παπικούς,

Προτεστάντες, Ἀποκρυφιστές καί τὸ εὐρωπαϊκὸ πνεῦμα δέν γίνεται γιὰ ἰδεολογικούς σκοπούς ἢ ἀπό φανατισμό, ἀλλὰ εἶναι θέμα σωτηρίας, δηλαδή διατήρησης τοῦ ἀλάνθαστου δρόμου πού ὀδηγεῖ στὴν πνευματικὴ ὁλοκλήρωση, τὴν θέωσή μας.

Εἶναι γι' αὐτό τόν λόγο πού στὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή δίδουμε περισσότερη σημασία στὸν Ἠσυχασμό - δηλαδή στὴν κάθαρση, στὸν φωτισμό καί στὴν θέωση μέσα ἀπὸ τὴν ἄσκηση, τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καί τὴν μυστηριακὴ ζωή - ἀντὶ στὴν κοινωνικὴ προσφορά. Καί ὅταν κάνουμε στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

«κοινωνικὸ ἔργο», στὴν οὐσία ἀποβλέπουμε ὄχι στὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ στὴν πνευματικὴ του θεραπεία, γιὰ νὰ ἔχει τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Βασικὸ δόγμα τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης εἶναι ἡ προσευχή: «*Σοὶ μόνῳ ἁμαρτάνομεν, ἀλλὰ καί σοὶ μόνῳ λατρεύομεν*». Οἱ πιστοὶ ἔχουν γνώση τῆς ἁμαρτωλῆς τους κατάστασης, τῆς ἀσθένειας τῆς ἀνθρώπινης φύσης καί καταφεύγουν στὸν Θεό, γιὰ νὰ θεραπευτοῦν καί νὰ σωθοῦν. Ἀντίθετα, οἱ Εὐρωπαῖοι στηρίζουν τὴν ἐλπίδα τους στίς δικές τους δυνάμεις, στὴν ἐπιστήμη, στὴν γνώση, στὴν ψυχολογία καί στίς ἀπολαύσεις.

Μέ αὐτά, βέβαια, πού ἀναφέραμε δέν ἰσχυρίζομαστε ὅτι στὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή ἐπικρατεῖ αὐτὴ ἡ πνευματικὴ ἐμπειρία σέ ἀπόλυτο βαθμό. Ὅπως ἦδη ἀναφέραμε, τὸ Δυτικὸ πνεῦμα ἐπηρεάζει σέ πολὺ μεγάλο βαθμό καί τὴν δική μας ζωή. Αὐτό, τὸ ὁποῖο λέμε εἶναι νὰ συνειδητοποιήσουμε τὴν δική μας Ὁρθόδοξη Παράδοση, ὅπως τὴν κληρονομήσαμε, καί κληρονομοῦμε, ἀπὸ τούς ἁγίους, γιὰ νὰ μποροῦμε ἀφ' ἑνός νὰ διακρίνουμε τούς κινδύνους ἀλλοίωσής της καί ἀφ' ἑτέρου νὰ γνωρίζουμε πῶς θὰ γίνουμε καί ἐμεῖς μέτοχοι αὐτῆς τῆς Παράδοσεως.

από κάποια έσωτερικά στοιχεία, τόσο αὐτοῦ τοῦ «ἐγκωμίου» ὅσο καί τοῦ «ἐγκωμίου» πρὸς τὸν ἅγιο Ἐπίσκοπο καὶ αὐτάδελφο τοῦ Ὁσίου Ἀρκάδιο, πού ἐγραψε καὶ πάλιν ὁ ἅγ. Νεόφυτος, νά ὑπολογίζουν ὡς χρόνο ζωῆς τους τὰ τέλη τοῦ 4ου ἀρχῆς 5ου αἰώνα.

Ὁ Θεοσέβιος παντρεύτηκε κόρη ἀπὸ τὸ γειτονικό χωριὸ Φιλοῦσα, «οὐ χάριν φιληδονίας, ὡς τὸ πρᾶγμα ὑπέδειξεν, ἀλλ' ἵνα δύο ἀξιαγάστως ἐντεῦθεν ἀποτελέσῃ καλὰ», δηλαδή τὸ νά ὑπακούσει στους γονεῖς του καὶ δεύτερο, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ ἅγ. Νεόφυτος, γιὰ νά φανερωθεῖ «ὁ ἄθλος τῆς ἐγκρατείας» του. Καὶ οἱ δύο, ὕστερα ἀπὸ προτροπὴ τοῦ Θεοσέβιου, ἔζησαν ὅλη τους τὴν ζωὴ «ἐν ἀγνείᾳ καὶ σωφροσύνῃ... καὶ παραδόξως πρὸς λιμένα οὐράνιον διεσώσατο ἀρραγῆς καὶ ἀνέπαφον... τὸ τίμιον σκάφος αὐτοῦ σῶμα σὺν τῇ ἐπιβατίῳ ψυχῇ». Τὴν ἐγκράτεια αὐτῆ τοῦ Θεοσέβιου, ὁ ἅγ. Νεόφυτος στὸ «ἐγκώμιό» του, τὴν παρομοιάζει μὲ ἐκείνη τοῦ ἱερέα Ἀναστασίου καὶ τῆς συμβίας του Θεογονείας, πού ἐγκωμιάζει ὁ Μέγας Βασίλειος, τὴν ἐγκράτεια τοῦ Ἀμμούν Νιτριώτη, πού ἀναφέρει ὁ Μέγας Ἀντώνιος, καὶ ἄλλου ἱερέα, ὀνόματι Ἰωάννη, πού ἔζησε μὲ τὴ σύζυγό του ἐξήντα χρόνια ἐν παρθενίᾳ.

«Θεοσέβιος ἐπὶ τὸν μόδιον εἶχε τὸ τῆς ἀρετῆς φῶς, ἀφανείᾳ καὶ λίθῃ τιμημένος ὁμοῦ, ὡς γυναικὴ προσπελάζων καὶ ὡς θρέμματα νέμων καὶ εὐτελεῖ βίῳ περινοστών». Ὁ Θεοσέβιος ἔφυγε πολὺ μεγάλη ἀπόστασι ἀπὸ τὸ χωριὸ του, τρία μίλια μακριά, γιὰ νά πάρει τάχα τὰ πρόβατα στή βοσκή, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα κατάφευγε σὲ σπήλαιο, ὅπου προσευχόταν ὄρες ὀλόκληρες «μετὰ δακρύων καὶ στεναγμῶν καὶ ἀκροτάτου νηστείας». Μάλιστα, ἡ ἀρετὴ τῆς νηστείας του ἔφθανε σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε χρησιμοποιοῦσε ἐλάχιστη τροφή, ἀπλὰ γιὰ νά κρατιέται στὴ ζωὴ, τὸ δὲ ὑπόλοιπο τῆς τροφῆς του τὸ πρόσφερε σὲ ὄσους εἶχαν ἀνάγκη. Μάλιστα, ἂν κάποτε δὲν βρισκόταν κάποιος γιὰ νά τὴν προσφέρει, ἔδινε αὐτὴ στὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ, «πρὸς ἓνα σκοπὸν ἀφορῶν τοῦ μὴ ἐκπεσεῖν τοῦ τῆς νηστείας καλοῦ».

Ἔτσι ἀσκητικὰ ἔζησε ὁ Θεοσέβιος, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴν προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ κρύβοντας τίς ἀρετές του. Ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Ὁσιος προέγνωσε τὸ θάνατό του. Ἀφοῦ κάλεσε τὴ «γυναῖκα αὐτοῦ ἀδελφὴν», τῆς ἔδωκε τὴν τελευταία του «διαθήκη» νά παραμείνει ἐν παρθενίᾳ καὶ νά πάει νά ζήσει, εἴτε μὲ τοὺς γονεῖς της ἢ στὸ πατρικό του σπίτι, γιατί καὶ ὁ ἴδιος θὰ ἔπαιρνε τάχα γιὰ πολλές μέρες ἔξω στὴ νομὴ τὰ πρόβατά του. Αὐτὸς ὕστερα «κατὰ τὸ ἔθος ὑπεχώρησε μετὰ τῶν ποιμνίων ἐν τῷ ὄρει τῷ τῆς προσευχῆς μᾶλλον ἢ τῷ τῆς νομῆς». Ἐκεῖ, λοιπόν, ἀφοῦ προσευχήθηκε ἐκτενῶς, κοιμήθηκε ἐν Κυρίῳ «κατὰ τὴν δωδεκάδα τοῦ Ὀκτωβρίου μινὸς εἶσω τοῦ σπηλαίου». Ὁ φύλακας σκύλος τοῦ κοπαδιοῦ ὀδήγησε τὰ πρόβατα πίσω στὸ σπίτι, στὸ χωριό. Οἱ δικοί του βγῆκαν πρὸς ἀναζήτησὴ του.

Σὲ τρεῖς μέρες μὲ τὴ βοήθεια τοῦ σκύλου «εὔρον ἐν τῷ σπηλαίῳ τὸ

λείψανον τοῦ ἁγίου κείμενον καὶ εὐωδιάζον καὶ ὡς ἄνθος πρωϊνόν καὶ ἀμάραντον οὕτω φαιδρυνόμενον». Ἀφοῦ τὸ ἀσπάστηκαν εὐλαβικά, προσπάθησαν νά τὸ μεταφέρουν γιὰ ἐνταφιασμὸ, ἀλλὰ δὲν τὰ κατάφεραν καὶ παράμειναν ἐκεῖ τὸ βράδυ. Τότε φανερώθηκε ὁ ἅγιος στὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε: «Μὴ, μὲ ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν, ἀλλ' ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ κίδευσόν μου τὸ σῶμα καὶ εὐκτῆριον οἶκον εἰς δόξαν Θεοῦ ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου ἐξέγειρόν μοι. Καὶ ἐγένετο οὕτως καθὼς ἐχηρμάτισεν ὁ πανόσιος οὗτος, καὶ ἐκηδεύθη ἐπὶ τῷ τόπῳ ἐκείνῳ καὶ ἐδομήθη καὶ οἶκος ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ».

Ὁ λόγιος συγγραφέας Ἰωάννης Τσικνόπουλος στὸ βιβλίον του «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Πάφου» (1971) γράφει τὰ ἑξῆς ἐνδιαφέροντα σχετικά μὲ τὸ σπήλαιο καὶ τὸ ναὸ τοῦ ὀσίου: «Εἰς τὸ χωριὸν Φιλοῦσα τῆς Χρυσοχοῦς, σὲ χωράφι τοῦ ἀγροφύλακος Χρυσοστόμου, εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ πού βλέπει πρὸς τὴν Τρεμιθοῦσα, ἀνευρίσκονται λίθοι πελεκημένοι, τὰ πρὸς Δ. καὶ Ν. θεμέλια Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Θεοσεβίου. Διατηροῦνται, ἐπίσης, τὰ τοπωνύμια Μοῦττες τοῦ Ἁγίου Εὐσεβίου, Πλακούδια τοῦ Ἁγίου Σεσέφῃ. Τὸ εἰς τὸ «δάσος νομῆς» ἀσκητικὸν σπήλαιον τοῦ Ἁγίου ἔχει καταστραφεῖ... Πλησίον τοῦ χωρίου Κρήτου Τέρρα διασώζεται ἡ ἐπὶ βράχου ὠμαλισμένη δυτικὴ πλευρὰ ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Θεοσεβίου, τῆς ὁποίας ἡ στέγη ἦτο καμαρόσχημος. Δίπλα, τὸ ἁγίασμα: νερόν τοῦ «Αἱ Εὐσέχῃ». Ἐπίσης, ὁ Τσικνόπουλος μᾶς πληροφορεῖ πὼς ὁ Ὁσιος ὀνομάζεται μέχρι καὶ σήμερον ὡς «Σεσέφης, Εὐσέχης, Εὐσέβης, Εὐσέβιος» καὶ ὅτι διατηρεῖται ἐν χρήσει ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, τόσο γιὰ ἀγόρια ὅσο καὶ γιὰ κορίτσια τὸ ὄνομα Θεοσεβίου. Ἀκόμη δὲ ὅτι σὲ δίσκο τοῦ ναοῦ τῆς Περιστερώνας Πάφου εἰκονίζεται ὁ ἅγιος Θεοσεβίος.

Ὁ ἅγ. Νεόφυτος στὸ «ἐγκώμιό» του ἀναφέρει καὶ ὀκτῶ θαύματα τοῦ ὀσίου Θεοσεβίου πού συνέβηκαν μετὰ τὸ θάνατό του καὶ ὅτι ἔξω ἀπὸ τὸ ναὸ του κτίστηκαν λίγα κελλιά, ὅπου μόνοιζαν ἐλάχιστοι μοναχοί. Ἐπίσης σημαντικὴ ἡ πληροφορία τοῦ Ἁγίου, ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του (1134 - 1220) ὑπῆρχε πρὸς προσκύνησιν τὸ λείψανον τοῦ Ὁσίου Θεοσεβίου.

«Σήμερον Θεοσεβίος ὁ θεσπέσιος καθάπερ παναιδέσιμον πανδαισίαν προὔθηκε πᾶσιν ἡμῖν τὴν ἐτήσιον αὐτοῦ καὶ μακαρίαν μετάστασιν, ὅπως ὡς καλοὶ καὶ πνευματικοὶ δαιτυμόνες εὐφρανθῶμεν ἐνθέως καὶ τὴν χάριν τῶν ἱαματικῶν καὶ ἱερῶν λειψάνων αὐτοῦ προσελθόντες πιστῶς, ψυχῆς ἅμα καὶ σώματος εὐρωστίαν ἐπαπολαύσωμεν. Σήμερον κοινὸν διδασκαλεῖον ὠφελείας πεπληρωμένον, Θεοσεβίου τοῦ ὀσίου τὴν μνήμην, πᾶσιν ἡμῖν προὔτεινε Θεός, ὅπως διδαχθῶμεν ἐντεῦθεν, ὅτι οὐχ ὁ τόπος ἀλλ' ὁ τρόπος σὺν Θεῷ σώζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάρτυς περὶ τούτου πιστότατος ὁ νῦν εὐφημούμενος ὀσιος, ὅτι νεώτερος ὢν τῇ ἡλικίᾳ...τὴν ἀρετὴν οὐκ ἠμέλησε».

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος*

(1931 - 1996)

Πρωτοπρ. Σάββα Χατζηϊωνᾶ
Θεολόγου

Ἐγνωρίσαμεν τούτον καλῶς καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ἔφερεν ἐν ἑαυτῷ γνήσια γνωρίσματα ἀποστολικῷ ἀνδρός, ἀνεπαισχύντου ἐργάτου τοῦ Εὐαγγελίου. Ἔζησε διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀνήρ ἀγαθός, πλήρης Πνεύματος ἁγίου, σεμνός, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενος, ἀκαταπόνητος, ἀκατάβλητος, μαχητικός, ἀνυποχώρητος, θείῳ ζήλῳ πυρπολούμενος, ποιμὴν ἄριστος καὶ φιλοστοργώτατος πατήρ, μεθοδικός, ἐργατικός, σκευὸς ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ...». Μέ αὐτὰ τὰ ἐγκωμιαστικά λόγια ἀναφέρθηκε ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Χριστόδουλος γιὰ τὸν ἀκάματο ἐργάτη τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἀείμνηστο Πρωτοπρεσβύτερο Ἀντώνιο Ἀλεβιζόπουλο.

Ὁ π. Ἀντώνιος, ὁ τελευταῖος καὶ ἐνδέκατος υἱὸς τῆς πολύτεκνης οἰκογένειας Γεωργίου καὶ Παναγιώτας Ἀλεβιζοπούλου, γεννήθηκε στὴν Καζάρμα (Χαραυγή) Μεσσηνίας τὸ ἔτος 1931. Ἔλαβε τὴ στοιχειώδη ἐκπαίδευση στὴν Καζάρμα καὶ τὴ Γυμνασιακὴ στὴν Καλαμάτα. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τὸ 1957 καὶ ἀπέκτησε διδακτορικὸ δίπλωμα στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τῆς Μαγνητίας. Ὑπηρετήσε ὡς βοηθὸς καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Muenster. Ἀπέκτησε, ἐπίσης, διδακτορικὸ δίπλωμα στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Νυμφεύθηκε τὴν Ἀντωνία, μοναδικὴ θυγατέρα τοῦ προτεστάντη πάστορα Κάρλ Λέντς, πού βαφτίστηκε ὀρθόδοξη καὶ στάθηκε στὸ πλευρὸ του - μέ τὴ σιωπὴ τῆς καὶ μέ τὴν ἐνεργὸ συμπαραστάσιν τῆς - ἀναντικατάστατος βοηθὸς καὶ συνεργάτης του καὶ τὸν βοήθησε, μέ τὸν ἀνεπανάληπτο τρόπο τῆς, στὴν ἐπιτυχία τοῦ μεγαλειώδους ἔργου του. Εἶπε κάποτε ὁ π. Ἀντώνιος: «Σκέπτομαι, ἂν δὲν εἶχα τὴν Ἀντωνία πρεσβυτέρα μου, ἂν θὰ μπορούσα νὰ ἔχω αὐτὸν τὸν ἐλεύθερο ἀπεριόριστο χρόνο στὴ διάθεσίν μου, γιὰ τὸ ἔργο πού ἡ Ἐκκλησία μου ἀνέθεσε».

Τὸ θέμα τῶν Αἱρέσεων, πού ἀποτελέσε τὸν πυρήνα τῆς ποιμαντικῆς διακονίας του, δὲν τὸ εἶδε σὰν θεωρητικὸς ἀναλυτὴς, ἀποστασιοποιημένος

* Τὸ κείμενο βασίστηκε σὲ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «Διάλογος» τοῦ ἔτους 2006 καὶ στὴν ἱστοσελίδα τῆς Π.Ε.Γ. <http://www.ppu.gr/greek/fantony.gr.htm>.

ἀπὸ τὰ προβλήματα πού δημιουργοῦν οἱ ποικιλώνυμες καὶ πολυάριθμες Αἱρέσεις. Βίωνε καθημερινὰ τὰ δράματα πού δημιουργοῦσαν οἱ Αἱρέσεις στὴς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων, τίς πλασμένες κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ, καί, μάλιστα, σὲ ἀνθρώπους πού εἶχαν δεχθεῖ τὸ Ὄρθόδοξο Βάπτισμα. Πονοῦσε ἀφάνταστα καὶ ἔκλαιγε, ὅταν ἔβλεπε ἀνθρώπους - καὶ ἰδίως νέους - νὰ ἀκολουθοῦν τὰ παραπλανητικὰ κηρύγματα τῶν διαφόρων Αἱρέσεων, πού μέ τίς δοξασίες τους ἀκυρώνουν τὸ μυστήριό τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Αὐτὸς ἦταν κυρίως ὁ λόγος πού τὸν ἔκανε, ὅταν ἐργαζόταν στὴ Γερμανία ὡς πανεπιστημιακός, βοηθὸς καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Muenster, νὰ ἐγκαταλείπει αὐτὸν τὸν λαμπρὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἐπιτυχίας δρόμο καὶ νὰ βαδίσῃ «τὴν ὁδὸν τὴν στενήν, τὴν τεθλιμμένην τῶν ποιμένων καὶ νὰ ἄρει τὸν Σταυρὸν ὡς ζυγόν». Γράφει σχετικὰ ὁ ἀδελφός του κ. Φώτης Ἀλεβιζόπουλος, διακεκριμένος Νομικός: «Καὶ ἐνῶ ὅλα ἔδειχναν ὅτι τοῦ ἐπεφυλάσσετο λαμπρὴ πανεπιστημιακὴ καριέρα, ἀντιλαμβάνεται τὰ τεράστια ποιμαντικὰ προβλήματα τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν τῆς Γερμανίας, παραιτεῖται ἀπὸ τὴν πανεπιστημιακὴν του θέσιν, δέχεται τὴν τεράστια πρόσκλησιν νὰ ὑπηρετήσῃ τὰ προβλήματα αὐτὰ καὶ χειροτονεῖται διάκονος καὶ πρεσβύτερος τὸ ἔτος 1962 στὴ Στουτγάρδη καὶ ὑπηρετήσε ὡς ἐφημέριος στὸ Ἀννόβερο

(τῆς Γερμανίας) καὶ Κολωνία».

Τὸ 1968 ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα καὶ διορίστηκε ἐφημέριος στὸν Ι. Ν. Ἁγ. Τριάδος Ἀμπελοκίπων καὶ στὴ συνέχεια στὴν Ἁγ. Παρασκευὴ Ἀττικῆς, ὅπου ὑπηρετήσε ὡς τὴν κοίμισή του. Συγχρόνως διορίσθηκε Γραμματέας τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ καὶ Γραμματεὺς τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων. Τὸ πολὺπλευρο ἔργο τοῦ π. Ἀντωνίου καταφαίνεται καὶ ἀπὸ μὴν τὴν ἀναφορὰ τῶν σημαντικότερων τομέων καὶ τρόπων τῆς δραστηριότητάς του.

Ἰδρυσε τὸ Φροντιστήριον Στελεχῶν Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας (1968) καὶ τὸ Ἀντιαρετικὸ Φροντιστήριον. Ὄργάνωσε Σεμινάρια Πίστεως καὶ οἰκοδομῆς στὴν Ὄρθοδοξία, Ἱερατικὲς Συνάξεις, Πανορθόδοξες

Συνδιασκέψεις (έπτά μέχρι τίν κοιμήσή του). Ίδρυσε τίν Πανελλήνια Ένωση Γονέων γιά τίν Προστασία τού Έλληνορθόδοξου Πολιτισμού τής Οικογενείας καί τού Άτόμου, τό Όρθόδοξο Έπιμορφωτικό Κέντρο Έρευνών καί Διαλόγου, τόν Διορθόδοξο Σύνδεσμο Πρωτοβουλιών Γονέων. Συνέταξε αναρίθμητα άρθρα σέ περιοδικά καί εφημερίδες, φυλλάδια, εκθέσεις καί εισηγήσεις. Διοργάνωσε πλήθος όμιλών, συνεντεύξεων καί διαλέξεων, εκατοντάδες ραδιοφωνικές εκπομπές (κυρίως από τό Ραδιοφωνικό Σταθμό τής Έκκλησίας τής Ελλάδος). Εΐναι συντάκτης τών φυλλαδιών «Μαρτυρία» καί «Πληροφορείν» καί ό ίδρυτής τού περιοδικού «Διάλογος».

Ό π. Άντώνιος μελέτησε πολύ τίν Αγία Γραφή καί τούς Πατέρες τής Έκκλησίας καί δίδαξε μέ τό παράδειγμα του τίν αναγκαιότητα νά έντρυφούμε στίς αστείρευτες αυτές πηγές τής Άληθείας. Γιά νά προχωρήσει στήν αναίρεση τής πλάνης, ξεκινούσε από τίν όριοθέτηση, όπως έλεγε, τής Όρθοδόξου Πίστεως. Η άνόθευτη Όρθόδοξη πίστη ήταν ό γνώμονας, πάνω στόν όποιο μετρούσε κάθε ξενόφερτη ή νέα διδασκαλία. Κι άλίμονο, άν έβγαινε λειπή. Τότε χωρίς δισταγμό τή χαρακτηρίζε ως άσυμβίβαστη μέ τίν Όρθόδοξη Πίστη καί επικίνδυνη.

Τό άπολογητικό του έργο εΐναι άνεκτίμητης άξίας καί εΐναι άγνωρισμένο διεθνώς. Τά βιβλία του θά άποτελοΐν γιά πολλά χρόνια βασικό τμήμα τής συγχρόνου έλληνικής

καί διεθνούς άντιαρετικής βιβλιογραφίας καί πολύτιμα βοηθήματα, πού πρέπει νά συνοδεΐουν κάθε ποιμένα καί κάθε ένορία στό ποιμαντικό έργο τους. Συνέγραψε συνολικά σαράντα βιβλία ποικίλου ποιμαντικού περιεχομένου, πού καλύπτουν τούς τομείς τής ένοριακής δραστηριότητας, τίν όριοθέτηση τής Όρθοδόξου Πίστεως καί τής ποιμαντικής στρατηγικής τής Έκκλησίας έναντι τών ποικίλων Αιρέσεων. Συνδύαζε τίν Όρθόδοξη Παράδοση μέ τίν έφαρμογή τής Οικονομίας. Ήταν άυστηρός στή ζωή του, άυστηρός στή χρήση καί στήν άξιοποίηση τού χρόνου, αλλά καί στήν έπιστημονική έρευνα.

Εΐχε άγωνία, γιατί τά προβλήματα πληθύνονταν καί ή άπειλή μεγάλωνε, ένψ ό τρόπος αντιμετώπισης τού «καυτού», όπως έλεγε, προβλήματος ήταν άνεπαρκής καί ό χρόνος πού άφιέρωνε γι' αυτό τού φαινόταν πάντοτε όλιγός. Έβλεπε ότι «ψυχές χάνονται» κι έπεφταν σέ έγκληματικά χέρια «ληστών», «έμπόρων έλπίδας» καί ότι εΐχαν άμεση ανάγκη τής φιλανθρωπίας τού Χριστού. Έλεγε συχνά: «Μερικοί νομίζουν ότι φιλανθρωπία εΐναι νά ένδιαφερθεις μόνο γιά τίς υλικές καί οικονομικές άνάγκες τών ανθρώπων. Δέν καταλαβαΐνουν ότι φιλανθρωπία εΐναι καί τό νά φροντίσεις τίς πνευματικές καί ψυχικές τους άνάγκες καί νά γιατρέψεις τίς πληγές, πού οι Αιρέσεις καί ή πλάνη τούς προξένησαν στήν ψυχή».

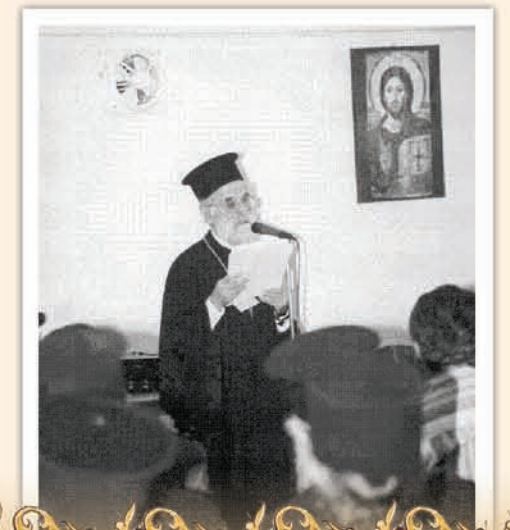
Ό π. Άντώνιος, άκόμη καί όταν ή

εΐθραυστη υγεία του άρχισε νά κλονίζεται σοβαρά, δέν πτοήθηκε, αλλά μέχρι τίν τελευταία στιγμή χάρασε τίν πορεία καί κατηύθυνε τό έργο πού ό ίδιος εΐχε θεμελιώσει. Ώς ιερεύς καί λειτουργός τού Ύψίστου ό π. Άντώνιος άνέπτυξε κυρίως τό χάρισμα τού λόγου καί τής διδαχής. Ό λόγος του ήταν «τομώτερος ύπέρ πᾶσαν μάχαυρα». Αλλά καί στόν τομέα τής Θείας Λατρείας, καίτοι δέν τό έδειχνε, ήταν πολύ φιλακόλουθος καί συνέδεε κάθε δραστηριότητα μέ τίν Θεία Λατρεία καί ιδιαίτερα τίν Θεία Λειτουργία, μέσα στήν όποία ένέτασε βαπτίσεις, χρίσματα, επανεντάξεις στήν Όρθοδοξία. Ήταν σνεσταλμένος ένώπιόν του Άγίου Θουσιαστρίου καί θεωρούσε τή Θεία Λατρεία καί τίν ένοριακή ζωή πρωτεύοντα παράγοντα στήν ποιμαντική δραστηριότητα τού ποιμένος.

Ό πατήρ Δημήτριος Staniloae, έξέχουσα μορφή τής Έκκλησίας τής Ρουμανίας, έγραφε τό 1994 γιά τόν π. Άντώνιο: «Όλόκληρο τό έργο τού Έλληνος πατρός Άντωνίου μαρτυρεί μία ψυχή πού φλέγεται από τό ζήλο ύπέρ τής Όρθοδοξίας, γιά εκείνο τό μέρος τού Χριστιανισμού πού έμεινε διά μέσου τού χρόνου, παρ' όλες τίς τρομακτικές επιθέσεις τών έχθρών του, άγιο καί άσπιλο. Πάντοτε ό Θεός διετήρησε γιά τόν Έαυτόν Του ένα ύπόλοιπο, ένα άγιο μερίδιο, μεγάλους άνδρες γιά νά φέρουν τίν άλήθεια στήν τελική καί κατά κράτος νίκη. Ό πατήρ Άντώνιος συγκαταλέγεται μεταξύ αυτών καί γεμίζει τίν ψυχή μας από χαρά καί

έλπίδες, βλέποντας πώς ή Αγία Όρθοδοξία έχει πάντοτε τούς εύλογημένους άθλητές της».

Στενός συνεργάτης τού μακαριστού πατρός Άντωνίου Άλεβιζοπούλου στήν Π.Ε.Γ. άνέφερε χαρακτηριστικά δέκα χρόνια μετά τίν κοιμήσή του: «Ποτέ δέν εΐπαμε, δέν νοιώσαμε, ότι τόν χάσαμε, αλλά θεωρήσαμε καί θεωρούμε τόν έαυτό μας πάρα πολύ τυχερό πού τόν γνώρισαμε. Η άείμνηστη πρεσβυτέρα του Άντωνία, πού ύπήρξε ή πιό πολύτιμη συνεργάτης του στό επίπινο, δύσκολο καί μαρτυρικό έργο του, μου εΐπε δύο μέρες πριν τίν κοιμήσή του στόν προθάλαμο τού Νοσοκομείου πού νοσηλευόταν: 'Θά πω στά παιδιά μου', εΐπε, 'ότι δέν τόν χάσαμε, αλλά θά δοξάζουμε τό Θεό πού τόν είχαμε'. Κι εμεις δέν λέμε ποτέ ότι τόν χάσαμε αλλά πάντα λέμε 'Δόξα τῷ Θεῷ πού τόν είχαμε καί τόν έχουμε. Δόξα τῷ Θεῷ, πού μᾶς χάρισε αυτό τό δῶρο νά τόν συναντήσουμε στήν πορεία τής ζωής μας'».

Ἡ θεραπεία τῆς Δυστονίας

Ἐπιμέλεια Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀντωνίου
Θεολόγου

→ Ἡ Ἄννα Ἰωαννίδου ξύπνησε ἓνα πρωί - πρὶν ἀπὸ ἕξι χρόνια - καὶ δὲν μποροῦσε νὰ κρατήσει τὸ κεφάλι της ὀρθοῦ. Μέσα σὲ λίγες μέρες, τὸ κεφάλι της ἀκουμποῦσε στὸν θώρακα. «Πῆγα σὲ πολλά νοσοκομεῖα καὶ πῆρα πολλά φάρμακα, ἀλλὰ δὲν γινόταν τίποτα. Ἀπὸ τὰ 45 μου ζοῦσα σὰν νὰ

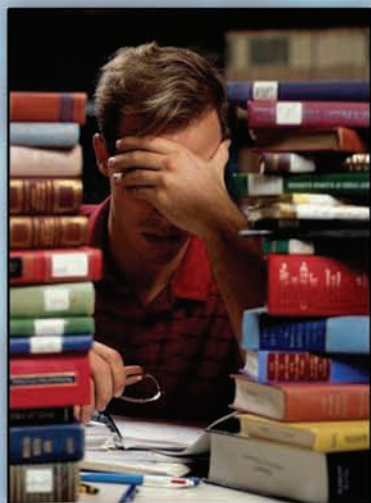
ἤμουν 90 χρόνων», ἔλεγε. Ἐδῶ καὶ δύο μῆνες ἡ 52χρονη Ἄννα ἀπὸ τὴ Μακεδονία μπορεῖ πλέον νὰ τρώει μόνη της, νὰ πηγαίνει γιὰ ψώνια.

→ Ὁ Λάζαρος ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη εἶναι σήμερα 30 ἐτῶν καὶ πρὶν ἀπὸ περίπου δύο μῆνες κατάφερε γιὰ πρώτη φορά νὰ κοιμηθεῖ ἀνενόχλητος ὁλόκληρη νύχτα. Μπορεῖ πλέον νὰ αὐτοεξυπηρετεῖται, νὰ πηγαίνει βόλτα, νὰ κάνει ὅ,τι κάνουν ὅλοι στὴν ἡλικία του.

Καὶ οἱ δύο ξαναβρῆκαν τὴ ζωὴ τους χάρι στὴν πρωτοποριακὴ μέθοδο πού ἐφαρμόζεται στὸ νοσοκομεῖο Εὐαγγελισμὸς ἀπὸ τὴν ὁμάδα τῆς Νευροχειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν Καθηγητὴ Δαμιανὸ Σακᾶ.

Πρωτοποριακὴ ἐπέμβαση

Ὅπως ἐξήγησε χθὲς ὁ Καθηγη-

τῆς, ἡ κ. Ἰωαννίδου ἔπασχε ἀπὸ σπάνια πάθηση πού ὀδηγεῖ σὲ πτώση τοῦ κεφαλοῦ. «Ὀφείλεται», εἶπε, «σὲ μία μικρὴ διαταραχὴ σὲ κάποιο ἠλεκτρικὸ κύκλωμα τοῦ ἐγκεφάλου». Ἡ περίπτωση τῆς ἀντιμετωπίστηκε ἀπὸ τὴν ὁμάδα τοῦ κ. Σακᾶ πρώτη φορά παγκοσμίως.

Μέ τὴν πρωτοποριακὴ αὐτὴ ἐπέμβαση ἐμφυτεύονται ἠλεκτρονικοὶ βηματοδότες στὸν ἐγκέφαλο. Πρόκειται γιὰ δύο ἠλεκτροδία, τὰ ὁποῖα διεγείρουν τὰ «κύκλωματα» τοῦ ἐγκεφάλου πού ρυθμίζουν τὴν κίνηση τοῦ σώματος - ἡ μέθοδος ὀνομάζεται ἐπιστημονικὰ «ἐν τῷ βάθει διέγερσις τοῦ ἐγκεφάλου».

Ἡ ἐπέμβαση σχεδιάζεται ἀποκλειστικὰ γιὰ κάθε ἀσθενή, ἀφοῦ ἐντοπιστοῦν μὲ ἀκρίβεια κάτω τοῦ χιλιοστοῦ τὰ σημεῖα, ὅπου πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν τὰ ἠλεκτροδία.

Θεραπεία Δυστονίας

Πρὶν ἀπὸ περίπου ἓνα χρόνο οἱ νευροχειρουργοὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐφάρμοσαν τὴν ἠλεκτρικὴ διέγερση τοῦ ἐγκεφάλου - πρώτη φορά σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο - σὲ δύο ἀσθενεῖς πού ἔπασχαν ἀπὸ σπάνια μορφὴ Δυστονίας, δηλαδὴ ἔλλειψης συντονισμοῦ τῶν κινήσεων τοῦ σώματος. Μία 27χρονη κοπέλα ἀπὸ τὸ Ἄργινιο καὶ ἓνας νεαρὸς φοιτητὴς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα παρουσίαζαν καμπτοκορμία - τὸ πάνω μέρος τοῦ σώματός τους παρέμενε λυγισμένο, σὲ ὀρθὴ γωνία μὲ τὰ πόδια - καὶ θεραπεύτηκαν. («Τὰ Νέα»)

Οἱ εἰδήσεις, λοιπόν, ἀπὸ πλευρᾶς Ἰατρικῆς εἶναι εὐχάριστες.

Εἶναι κι αὐτὸς ἓνας λόγος νὰ δοξάζουμε τὸ Θεό, πού μᾶς δίνει τὴν Ἰατρικὴ καὶ τοὺς (καλοὺς) ὑπηρέτες της.

Όλα δά φτιάξουν

Ελένης Αναστασίου
Εκπαιδευτικού

Πρώτη μέρα στο σχολείο σήμερα και ή μπτέρα περιμένει με ανυπομονησία τά παιδιά νά γυρίσουν σπίτι, γιά νά τής πουν τά νέα καί τίς έντυπώσεις τους. Έχει έτοιμάσει καί τό τραπέζι γιά μεσημεριανό καί είναι πολύ όρεξάτη. Τής φαίνεται ότι άργουν πολύ, δέν είναι όμως άλίθεια, είναι από τήν άγωνία της. Η Σοφία πήγε φέτος στόν Κύκλο Β', στήν τετάρτη τάξη καί ό Στέφανος στήν πρώτη, γι' αυτό καί έχει τήν έγνοια τους πού έχουν νά άντιμετωπίσουν κάτι καινούργιο.

Τά πολύ γνωστά βήματα πού άκούει τώρα στήν αύλή τήν οδηγούν πρós τήν πόρτα, τήν άνοίγει καί υποδέχεται τά μαθητούδια της μέ μία άγκαλιά καί μέ τό καλωσόρισμα:

- Καλώς μου τά! Πώς ήταν ή πρώτη μέρα στά καινούργια σχολεία;

Ό Στέφανος τραβήχτηκε καί είπε μέ άγέρωχο ύφος:

- Είναι πολύ κουραστικό αυτό τό μεγάλο σχολείο. Θά σου πώ γιά τή δασκάλα μου καί τήν τάξη μου, όταν θά ξεκουραστώ.

Δέ σίκωνε άλλη έρώτηση, αλλά ήταν φανερό ότι είχε πολλά κι ένδιαφέροντα νά πει. Καί ή κούραση, ήταν μάλλον από εύχάριστες δραστηριότητες, όποτε δέν υπήρχε λόγος άνησυχίας. Η Σοφία, από τήν άλλη, είχε κατεβασμένα τά μουτρα καί φαινόταν προβληματισμένη.

- Σοφάκι, κι έσύ κουρασμένη είσαι ή συμβαίνει κάτι άλλο;

- Έγώ δέν κουράζομαι, τό συνήθισα τό Δημοτικό.

- Τότε γιατί είσαι στεναχωρημένη;

- Ούφ, ό Γιώργος είναι καί πάλι στήν τάξη μου...

- Ό Γιώργος από τήν περσινή σου τάξη; Καί δέ χάρεσαι πού έχεις μαζί σου παλιούς συμμαθητές;

- Χαίρομαι πού έχω τούς άλλους, γιατί είμαστε πολλοί μαζί από τήν τρίτη τάξη, αλλά τό Γιώργο δέν τόν ήθελα.

- Δέν είναι σωστό νά μιλάς έτσι γιά τό συμμαθητή σου.

- Δέ θυμάσαι, μαμά, πόσες φορές μέ έκανε νά νιώσω άσχημα πέρσι; Κι όχι μόνο έμένα, τό έκανε καί σέ άλλα παιδιά. Όλο έλεγε ψέματα, γιά νά μās κάνει νά τσακωθούμε. Μās κατηγορούσε άδικα καί μετά μās έκανε τό θυμωμένο. Ό,τι ήθελε αυτός έπρεπε νά κάνουμε όλοι. Καί δέν ξέρω πώς τά κατάφερνε, αλλά σχεδόν πάντα γινόταν τό δικό του. Από τήν πρώτη μέρα φέτος άρχισε τά ίδια. Διάλεξε πού θά καθίσει καί πήγε εκεί χωρίς νά ρωτήσει κανένα. Καί όταν μοίραζε τά βιβλία ή δασκάλα, τά μετροφυλλούσε μίν έχει τό δικό του καμιά τσαλακωμένη σελίδα.

- Πήρες φόρα, μικρή μου.

- Μαμά, θέλω νά μέ πάρεις σέ άλλο σχολείο.

- Τί είναι αυτά πού λές, κοριτσάκι μου; Όταν άρχισε ή χρονιά πέρσι, έλεγες ότι είσαι ευτυχισμένη πού πηγαίνεις σχολείο καί ότι είσαι στήν καλύτερη τάξη του κόσμου.

- Αυτό ήταν πρίν άρχίσει ό Γιώργος νά συμπεριφέρεται έτσι παράξενα. Αυτός φταίει. Η υπόλοιπη τάξη είναι φίλοι μου καί ή δασκάλα μας είναι πολύ καλή, δέ θέλω νά τούς χάσω, αλλά δέ θά άντέξω γιά άλλη μία χρονιά αυτή τήν κατάσταση.

- Οι άλλοι συμμαθητές σου τί λένε γι' αυτό;

- Κάποιοι είναι φίλοι του, είναι, όμως, πολλοί πού είναι θυμωμένοι μαζί του καί δέν τόν θέλουν στήν τάξη.

- Τώρα, όμως, έγινε ό χωρισμός καί θά είστε όλοι στήν ίδια τάξη. Δέν είναι σωστό, λοιπόν, νά συμπεριφέρεστε άσχημα ή νά λέτε βαριά λόγια μεταξύ σας, γιατί θά περνάτε μαζί πολλές ώρες καί θά έχετε νά συνεργάζεστε.

- Ήταν τόσο ώραία πέρσι στήν αρχή τής χρονιάς...! Γιατί έπρεπε νά χαλάσει αυτό;

- Άκου νά δεις, Σοφία μου. Δυστυχώς στόν κόσμο μας υπάρχει καί τό κακό. Εκεί πού βλέπει ό πονηρός, ό έχθρός του καλού, νά πηγαίνουν όλα κατ' ευχή, προσπαθει μέ κάθε τρόπο νά τά διαλύσει. Είδε, λοιπόν,

ότι ή τάξη σας ήταν πολύ ευτυχισμένη κι αυτό δέν του άρεσε. Έτσι, βρήκε ένα τρόπο νά χαλάσει τήν όμορφη άτμόσφαιρα. Δέ χρειάζεται τίποτα περισσότερο από έναν άνθρωπο νά τόν βάζει νά κάνει πράγματα πού θά αναστατώσουν τήν παρέα σας. Θά τόν αφήσετε έσεις νά μπει στήν τάξη σας καί νά τά κάνει όλα άνω κάτω; Νά κινδυνέψετε κιόλας νά τσακωθείτε, άρα νά προκαλέσετε μεγαλύτερο κακό; Μίν του κάνετε τό χατίρι. Γιά αρχή, προσπαθήστε νά άγνοήσετε τό Γιώργο. Άμα δέν του δίνετε άφορμή, δέ θά μπορέσει νά σās ένοχλήσει. Έσεις νά του μιλάτε κανονικά κι αν αυτός δέν σās χαιρετά, κάνει τόν έαυτό του δυστυχισμένο πού δέ θά έχει φίλους. Στο χέρι σας είναι νά επαναφέρετε στήν τάξη σας εκείνο τό υπέροχο κλίμα πού σās έκανε νά θέλετε νά περνάτε όσο πίο πολλές ώρες γινόταν εκεί.

- Δέν ξέρω... Αυτό είναι πολύ αποφασισμένος.

- Μάλλον έτσι δείχνει. Τά παιδιά πού χρησιμοποιούν τή δύναμη του κακού, γιά νά δείξουν ότι είναι καλύτεροι, συνήθως τό κάνουν από φόβο ότι δέν τά καταφέρνουν μόνοι τους. Είναι ευθύνη σας νά τόν βοηθήσετε κιόλας. Μέ τόν καιρό, θά καταλάβει ότι ή συμπεριφορά του σās διώχνει μακριά καί θά τήν αλλάξει από μόνος του.

- Καλά, θά προσπαθίσω, αλλά δέν θά είναι φίλος μου.

- Είναι καλό νά είσαι προσεκτική, μίν είσαι όμως άπόλυτη. Στήν πορεία θά δούμε πώς θά εξελιχτούν τά πράγματα. Δείξε θετική διάθεση καί νά δεις ότι όλα θά φτιάξουν.

